

accent

SÅ TYCKER MEDLEMMARNA

Vi har siffrorna

I VÄNTANS TIDER

Var tredje gravid dricker

ARGA SNICKAREN

bygger hus med missbrukare

för din förening
inför hösten

VÄRVARÅRET 2012!

2 centralstationer septemberveckor

GBG & STHLM

Årets roligaste värvning?

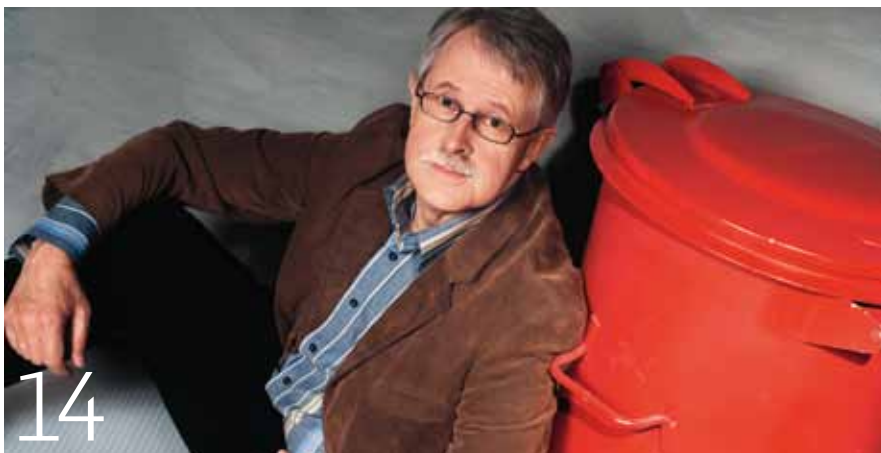
I höst upprepar vi förra årets succé med att visa upp IOGT-NTO och värva medlemmar på centralstationer.

I år blir det två veckor, **Göteborgs Central** 17–23/9 och **Stockholms Central** 24–30/9.

Vill du vara med på några av IOGT-NTO:s roligaste värvningar och hjälpa till under ett par pass?
Kontakta Robert Lindh, robert.lindh@iogt.se.

iogt.se

14

Sverker. Hans känsla för rätt och fel och en rapp käft har gjort honom populär i stugorna. Nu har han gått i pension – men fortsätter förstås att vara medlem i IOGT-NTO.

18

Heta tips. Det är dags att dra igång föreningsverksamheten igen. Om ni tycker att ni rullar på i gamla hjulspår och har svårt att komma loss med planeringen så bjuder Accent på tio heta tips här. Allt från smarta låssystem till pannkakor avhandlas!

26

I väntans tider. En tredjedel av de blivande mammorna dricker alkohol och många verkar inte tro att det är så farligt. "Som att hålla öl i nappflaskan" säger en professor som Accent har talat med.

20

Kina. Med de ekonomiska framgångarna och ett ökat välstånd kommer också en ökad alkoholkonsumtion. Följ med till Kina – världens största alkoholmarknad.

30

Arga snickaren. Ett teveprogram om att bygga hus tillsammans med hemlösa missbrukare har snart premiär. Låter det cyniskt? Anders Öfvergård verkar ha ett alldeles äkta engagemang.

Hetast i Almedalen | 6

Med den alkoholfria Almedalsdrinken lyckades IOGT-NTO och nätverket Folkkrörelser mot droger bli utsedda till hetast i Almedalen. Drinken var en snackis hela veckan.

Hot mot styrelseledamöter | 8

När IOGT-NTO i Tierp organiserade stöd och hjälp till bärplockarna som samlats i kommunen blev flera av styrelseledamöterna hotade.

Så tycker medlemmarna | 32

IOGT-NTO har frågat vad medlemmar och andra vad de tycker om organisationen. Här kan du läsa om de viktigaste resultaten.

Inbjudan sökes | 4

LEDARE Chefredaktör Pierre Andersson har flyttat och efterlyser bättre information om vad som händer inom IOGT-NTO lokalt.

En flirt med Strindberg | 46

FÖRBUNDSORDFÖRANDE "Visst kan vi nå ut, även denna märkliga sommarvecka i Visby. Särskilt om vi jobbar som vi brukar, med hederliga folkkrörelsemetoder", skriver Anna Carlstedt

+ Kultur | 42

+ Månadens medlem | 44

+ Korsord | 50

OMSLAGSBILD
Anna Hållams

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

Chefredaktören.

Pierre Andersson

Välkomnande organisation?

Bjud in mig för tusan!

För snart nio månader sedan flyttade jag från Stockholm, tillbaka till min hembygd. I samband med att jag anmälde adressändring till medlemsregistret skrev jag också över mitt medlemskap till IOGT-NTO-föreningen på orten. Ungefär som det är tänkt att fungera antar jag.

Sedan dess har det hänt... ingenting. Varken föreningen (som jag ärligt talat inte vet om den ens är verksam längre) eller distriktet har hört av sig. Inte ett brev. Ingen information om arrangemang som är på gång.

Nu går det för all del ingen nöd på mig – jag var engagerad i verksamheten här för 20 år sedan och känner fortfarande många medlemmar och förtroendevalda i distriktet. Om jag vill kan jag luska fram information ganska snabbt, men är det så här vi vill att det ska vara?

I första hand tycker jag att föreningarna borde hålla koll på när det dyker upp nya medlemmar i listorna – och ta någon slags kontakt. Nej, jag begär inte hembesök med kaffekorg, ett enkelt välkomstbrev med lite information räcker fint. I andra hand måste nog distriktet gå in där föreningarna inte funkar. Ge mig information om distriktsaktiviteter eller tipsa mig om en aktivare förening i kommunen bredvid för tusan!

För övrigt håller vi på Accent på att ta fram en ny webbplats. Mycket jobb återstår, men oj vad det kommer att bli bra!

Opinion.

SKRIV TILL OSS på accent@iogt.se
eller Box 12825, 112 97 Stockholm

Sinnessjukt ta bort LVM

■ Sitter o har börjat läsa genom Gerhard Larssons utredning och blir mörkrädd över ett större antal av dom förslag som Larsson kommer med. Att ta bort LVM (Lagen om vård av missbrukare) och lägga detta under LPT (Lagen om psykiatrisk tvångsvård) är ett förslag som får mig att höja duktigt på ögonbrynen, för det låter inte ens logiskt. Det enda detta kommer resultera i är ett obegränsat antal nya "läkemedelsberoende", men visst, då får man ju snark av läkaren o är inte i samhällets ögon "missbrukare".

Eller hur, att Larsson ens föreslår en sådan grej som detta, utan att ens tänka på vilka konsekvenser det får, ja bara det visar, enligt mig, hur lite insatt han är i narkomaners behov av adekvat hjälp.

Så långt i mitt läsande av utredningen, ja så kan jag enbart konstatera en sak... och det är att Larssons förslag o utredning kom-

mer resultera i två saker:

Det ena är att flera människor kommer DÖ och andra är att det kommer sluta med en explosionsartad produktion av människor beroende av läkemedel!!

Jag grundar mina åsikter på min egen 20-åriga erfarenhet som narkoman o yrkeskriminell... och baserad på den, ja så utmanar jag faktiskt Gerhard Larsson att ta en debatt med mig för att försöka övertyga mig vad som är bra med hans förslag!

ANDRÉ BENGTSSON

GRUNDARE AV CONNEXTIONS OCH
FD NARKOMAN & YRKESKRIMINELL I 20 ÅR.

FOTO: ISTOCK

Eliminera inte NTO!!

■ Tack Tage Lundin från Iggesund för din fina insändare. Det är solklart att vi aldrig någonsin ska eliminera NTO – som bildades redan 1851 (tror jag).

Det var 1970 som jag diskuterade den här frågan först, jag glömmer det aldrig. Det var hårda tag må jag säga – NTO skulle bort, det var inget annat som gällde.

Om jag räknar rätt har jag varit medlem i 71 år, är fort-

farande aktiv och tänker vara det lite till. Nittio två är ju ingen ålder.

Tack för att du skrev i tidningen Tage Lundin, jag håller också med dig om att Accent är en bra tidning, men Reformatorn var väl också bra på sin tid.

LAILA OLSSON, BODEN

NTO:s föregångare NGTO bildades 1888 och NTO 1922.

(Red:s anm)

Redaktionen. Det är vi som gör Accent.

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO.

Pressläggning detta nummer: 10 augusti
Nästa nummer utkommer: 21 september

Pierre Andersson

Chefredaktör och ansvarig utgivare
08-672 60 51, pierre.andersson@iogt.se

Maria Zaitzewska Rundgren

Featureddirektör, reporter
08-672 60 56, maria.zaitzewska@iogt.se

Eva Ekeröth

Nyhetsreporter
08-672 60 54, eva.ekeroth@iogt.se

Tobias Berving & Fredrik Olsson

ETC Kommunikation
Layout

Bildbehandling Ola Falk **Korrekturläsning** Gunborg Mellegård **Medverkande detta nummer** Bertholof Brännström, Jojje Olsson, Karin Herou, Emma Virke, Linn Heiel Ekeborg, Ove Andersson, Jonas Forsberg, Anders Perstrand **Adress** Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm
Telefon 08-672 60 50 **Fax** 08-672 60 01 **E-post** accent@iogt.se **Webbplats** www.accentmagasin.se

IOGT-NTO:s förbundskansli Tel: 08-672 60 00, Besöksadress: Gammelgårdsvägen 38, Stora Essingen, Stockholm, www.iogt.se

Prenumeration (225 kr/år) och adressändring 08-672 60 38, prenumeration@iogt.se, fax: 08-672 60 01 **Annonsbokning** Display Umeå, Gunilla Johansson, 090-71 15 04, gunilla.johansson@display-umea.se **Tryck** V-TAB, Vimmerby. **Obeställt material** Tidningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material. **Lagring** Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering. I princip publiceras inget material med sådant förbehåll. **Taltidning** Accent finns även som gratis taltidning. **TS-kontrollerad upplaga 2011** 30 000 ex **ISSN** 0345-0406. Medlem i Sveriges Tidskrifter.

Utbildning: **GAPMINDER** 6 oktober

För IOGT-NTO-medlemmar som är intresserade av alkoholpolitik och vill lära sig ett nytt verktyg för att presentera statistik.

En utbildning för dig som föreläser om alkohol och dess konsekvenser. Lär dig det nya pedagogiska hjälpmedlet, Gapminder och Google Public Data – ett revolutionerande sätt att presentera statistik. Vi lär oss hur det fungerar och hur statistiken kan användas vid bland annat kurser.

NÄR OCH VAR: Lördag 6/10 2012

kl 09.30–16.00, IOGT-NTO-gården,

Klara Södra Kyrkogata 20, Stockholm

PRIS: 350 kr inkl resa billigaste färdstätt

ANMÄLAN: Senast 14/9 via www.iogt.se/utbildningar

Nu i höst återkommer våran tidigare satsning Kalas-Bra! Tips på aktiviteter får ni på vår hemsida www.varagardar.se

**Nyktra
fester i
våra
lokaler!**

Vi önskar fler recept på bra aktiviteter och mallen för recepten är:

- Denna idé
- Så här går det till
- Att tänka på i planeringen
- Förslag till eventuella avgifter för deltagarna
- Budget för arrangemanget
- Förslag där man kan söka bidrag
- Varför gör vi detta?

Skicka in ditt recept till:
ingela.munter@varagardar.se eller per post till: Våra Gårdar, Ingela Munter, Box 12825, 112 97 STOCKHOLM

DE FLESTA UNGA DRICKER FÖR ATT ANDRA GÖR DET. MEN VAD HÄNDER OM DE ANDRA LÅTER BLI?

Drygt 500 ungdomar mellan 15 och 17 år fick svara på varför det är svårt att stå emot alkohol*. 61 procent sa att de dricker för att andra gör det. Det blir ett rätt dumt cirkelresonemang. Pelle dricker för att de andra gör det, och de andra dricker för att Pelle gör det. Får vi föreslå något som kan bryta det mönstret?

IQ Stars är en satsning från IQ och Riksidrottsförbundet för ungdomar mellan 13 och 17 år. För att bli medlemmar ska både aktiva och ledare komma överens om att alkohol är oacceptabelt i samband med träningar, tävlingar, matcher eller läger. Tanken är alltså att vända på resonemanget: om ingen dricker, behöver ingen annan göra det heller.

För att det ska bli lättare att avstå från alkohol, får ni ett diskussionsmaterial som gör det naturligt för vuxna och ungdomar att prata om alkohol. Så här säger Ville Korhonen, lagledare för Arlanda Jets: "Vi har fått schyssta redskap för att prata om idrott och alkohol. Och det gör att vi kan prata mer öppet om andra svåra frågor också."

Vi tror inte att det här kommer att få alla ungdomar att avstå alkohol, men vi tror att satsningar som IQ Stars kan ge fler en bra anledning att tacka nej.

Läs mer och bli medlem på iqstars.se

* Undersökningen genomfördes av Xtreme Nordic i jan-feb 2012.

RIKSIDROTTS
FÖRBUNDET

Ny manual för utvärdering

NARKOTIKA EMCDDA (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction) i Lissabon har i dagarna kommit ut med en ny version av "Riktlinjer för utvärdering av förebyggande arbete". Det är en handbok för den som planerar ett förebyggande projekt eller ska utvärdera det.

Handboken innehåller nya metoder, exempel på förebyggande arbete och en modell för utvärdering.

EVA EKEROTH

Alkohol påverkar medicin

ALKOHOL Effekten av läkemedel kan bli kraftigare än avsett om de kombineras med alkohol. Forskare varnar därför för alkoholkonsumtion tillsammans med vissa läkemedel.

– Effekten kan bli tre gånger så stor som den ursprungliga dosen, säger Christel Bergstrom, biträdande professor vid Monash university i Australien, som lett studien.

Vissa läkemedel har svårt att lösas upp i mag-tarmkanalen. Eftersom alkohol påverkar hur enzymer och andra ämnen

interagerar var forskarnas hypotes att alkohol skulle kunna underlätta upptagningen av läkemedel.

Nästan 60 procent av de 22 testade medicinerna togs upp snabbare om alkohol fanns med. Sura läkemedel, till exempel warfarin (en antikoagulant), Tamoxifen (en cancermedicin) och Naproxen (smärtstillande medel) påverkades i högre grad än andra.

Resultatet av studien har publicerats i American Chemical Society's tidskrift Molecular Pharmaceutics.

EVA EKEROTH

En liten del av gänget bakom Almedalsdrinken. Mats Gunnarsson, SLAN, Ann-Sofie Roberntz, NBV, Bo Högstedt, IOGT-NTO, Mia Sundelin, CAN, och Linda Engström, UNF.

Hetaste drinken i Almedalen

Utmärkelsen Hetast i Almedalen gick i år till Almedalsdrinken. En enig jury stod bakom priset.

RÖRELSE Sedan 2007 har PR-byrån Westander delat ut priset Hetast i Almedalen. I år går priset till Almedalsdrinken, en alkoholfri drink som serverats under Almedalsveckan av nätverket Folkrorelser mot droger, där bland andra IOGT-NTO och UNF ingår.

– Det var ett väldigt styrkebesked att så många organisationer lyckades samordna sig och sätta en fråga som är väldigt aktuell på dagordningen, säger juryns ordförande Sandro Wennberg från PR-byrån Westander. Almedalen är ju ifrågasatt på många sätt, bland annat för att det är väldigt mycket alkohol här. Då var det här ett bra sätt att nå ut med ett budskap.

Mats Gunnarsson, general-

sekreterare i SLAN, Sveriges landsråd för alkohol- och narkotikafrågor, är något av spindeln i nätverket Folkrorelser mot droger. Han tyckte att det var tråkigt att inte alla inblandade kunde komma på prisutdelningen.

– Det här känns lite som att vinna VM i fotboll och inte få ha laget med sig, det är ju så jättemånga som har kämpat med det här under veckan och alla borde få ha varit här, säger han.

Även om nätverket trodde på idén så överraskade ändå den stora uppmärksamhet och uppskattning Almedalsdrinken fått under veckan.

– Vi trodde inte att vi skulle få sånt här genomslag, säger Linda

Engström, ordförande i Ungdomens Nykterhetsförbund. Redan i måndags märkte vi att vi fick stor uppmärksamhet, men att det skulle gå så här bra kunde vi inte drömma om.

Almedalsdrinken vann priset i konkurrens med hundratals organisationer och företag som konkurrerar om uppmärksamheten under Almedalsveckan.

– Engagemang slår pengar, säger Mats Gunnarsson. Är man många som vill någonting, och som brinner för det, kan man påverka.

PIERRE ANDERSSON

FOTO: ISTOCK

FOTO: PIERRE ANDERSSON

FOTO: LINUS HALLGREN

Nykter Pride gör succé

Många tog ställning för nykter Pride.

PRIDE När Pridefestivalen drog igång trodde IOGT-NTO arrangörerna av Nykter Pride att möjligen en handfull personer skulle våga

anta utmaningen att fira Pride utan alkohol. Alla festivalbesökare erbjöds att skriva en egen motivering varför man väljer att ta ställning för alkoholfritt samt ett foto som man kan sätta upp på väggen i tältet eller ta med sig.

– Bara igår kom sextio bidrag upp, vilket känns helt otroligt! säger Madeleine Åsander entusiastiskt och visar några av de motiveringar som vann en "Nykter" t-shirt igår.

Madeleine, Olle Andersson, Ylva Sandin och Ragnhild Karlsson, som just i dag finns på plats i nykterhetsrörelsens tält är rörande överens om att många besökare visar både nyfikenhet och respekt.

– Att heteronormen är stark är alla homosexuella medvetna om. Därför har de flesta lätt att ta till sig att även alkoholnormen i samhället är stark. Det är ingen nyhet att det dricks mycket på Pride, konstaterar Madeleine.

Ett femtontal volontärer från nykterhetsrörelsen gick omlott under Pride-veckan. De flesta kom från Västerås, Jönköping och Gotland. UNFs fotoförening från Jönköping stod för fotograferandet.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Ylva Sandin och Madeleine Åsander tar emot besökare på Pride.

Energidryck och alkohol – en riskabel kombination

ALKOHOL Larmrapporter har kommit från USA och Australien om att ungdomar som blandar energidryck med alkohol, utsätter både sig själva och andra för stora risker. De har oftare oskyddat sex, skadar sig och sätter sig oftare bakom ratten. De åker också oftare med en berusad förare. Förklaringen uppges vara att koffeinet i energidrycken gör att man upplever sig som nyktrare än man är.

Det är bara en del av sanningen hävdar den svenska forskaren Mia Ericson, institutionen för neurovetenskap och fysiologi, Göteborgs universitet. Hon instämmer i att koffeinet spelar roll, men inte i att det skulle vara hela förklaringen.

– Att man känner sig nyktrare

kan förklara varför man sätter sig bakom ratten, men inte varför man åker med någon annan som är berusad, säger hon.

Hon tror att det är taurinet i energidrycken som är orsaken. Hon misstänker också att det kan bidra till högre alkoholkonsumtion och större risk för beroende.

Fakta. Taurin

Taurin är en aminosyra som dels bildas i kroppen och dels tillförs via kosten, främst fisk och skaldjur. I en liten burk energidryck finns taurin som ger sju gånger

– Taurin verkar som alkohol i hjärnans belöningssystem. Det kan vara så att unga som dricker mycket energidryck, utvecklar en beredskap för alkohol. Det skulle kunna göra att de dricker mer än andra om de börjar dricka, säger hon.

EVA EKEROTH

dagsbehovet. Om man tillför taurin samtidigt med alkohol får man en snabbare dopaminfrisättning. Det är när dopaminet frigörs som den behagliga känslan av ruset uppkommer.

Ryssland förbjuder alkoholreklam

ALKOHOL Som ett led i Rysslands krig mot alkohol har president Vladimir Putin undertecknat en lag som förbjuder alkoholreklam i den ryska delen av internet och i tryckt media. Förbudet mot internetreklam träder i kraft så snart lagen publiceras. För tryckta media träder lagen i kraft den 1 januari 2013.

DRUGNEWS/
BRUCE CLARKE

Vladimir Putin.

Berusade förare kör fortare

ALKOHOL Berusade förare kör fortare än nyktra när de råkar ut för en olycka visar forskare på Hannover Medical School. Konsekvenserna av de olyckorna blir också värre, med fler döda, och allvarigare skador.

Forskarna fann inga skillnader mellan olika promillenivåer. Det som spelade roll var om föraren var påverkad eller ej.

Att alkohol är en av de vanligaste orsakerna bakom allvarliga olyckor är allmänt känt. EU-kommissionen uppskattar att 25 procent av alla dödsfall i trafiken orsakas av alkoholförbrukade.

EVA EKEROTH

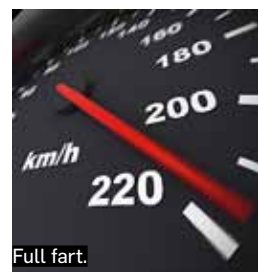

FOTO: ISTOCK

72%

...av svenskarna stöder Systembolagets monopol.

Jessica Rembeck

HALLÅ DÄR!

Jessica Rembeck

...som deltagit i IOGT-NTO:s satsning Nyktra kvinnor kan.

Vad går programmet ut på?

– Att stärka kvinnor som har ledande uppdrag inom rörelsen. På vilken nivå som helst.

Vad gjorde ni?

– Vi övade mycket på att tala inför grupp och lyssna på andra. Vi fick också lära oss ledarskap och vad det innebär att ha ett ideellt uppdrag. Vi träffade varsin mentor en eller ett par timmar i månaden. Mentorerna var både män och kvinnor, i eller utanför rörelsen.

Behöver kvinnor stärkas mer än män?

– Egentligen tror jag att alla behöver stöd i en ny roll, men kvinnor har det ofta svårare. De har sämre uppbackning.

Vad har du fått ut av att genomgå programmet?

– Jag har blivit bättre på att tala inför människor. Jag tror mer på mig själv och har blivit bättre på att framträda. Dessutom har jag fått nya idéer.

Vad gör man om man vill delta eller bli mentor?

– Jag tror att den kurs som börjar i september är full. Däremot tror jag att det behövs fler mentorer. Är man intresserad kan man kontakta Cecilia Abrahamsson, utvecklingskonsult på IOGT-NTO, cecilia.abrahamsson@iogt.se

Hot efter stöd till bärplockare

RÖRELSE IOGT-NTO i Tierp drog igång en insamling av förnödenheter till bärplockare i tältläger i Mehedeby. Det provocerade en man till att ringa hotfulla samtal till styrelseledamöter.

Allmänheten har kunnat lämna in mat, vatten, kläder, kuddar, filter och annat som kan tänkas behövas i Sveasalen i centrala Tierp. Och enligt initiativtagaren Anders Gillving har responsen varit enorm.

– Redan under den första timmen lämnade folk in stövar, tandkräm, liggunderlag och mycket annat, säger han.

Det var Anders fru som via Facebook gick ut med en uppmaning till lokalbefolkningen att hjälpa till. De första dagarna fick parets bostad tjänstgöra som samlingslokal. Men sedan öppnade IOGT-NTO sin samlingslokal, Sveasalen, för insamlingen.

Det ledde till att två styrelsemöten blev uppringda av en hotfull man.

– Han hotade inte mig, men han var hotfull och pratade om att man borde lägga gift i maten som vi gav till bärplockarna, säger Ylva

IOGT-NTO lånade ut sin lokal till insamling åt bärplockare. De flesta gillade initiativet, men en man blev så uppretad att han ringde hotfulla telefonsamtal.

FOTO: STEFAN SÖDERSTRÖM / SCANPIX

Åmark som fick motta det ena telefonsamtalet.

Samtalen bedömdes så pass allvarliga att en polisanmälan gjordes.

– Vi ville gå vidare för att polisen skulle få göra en riskbedömning. Vi vill ju inte utsätta bärplockarna för förgiftad mat.

Enligt Ylva Åmark är de flesta dock positiva till insamlingen.

– De flesta reaktioner vi fått har varit positiva, även om några inte gillat att vi gör det här. Men det

känns som det är en minoritet, de goda krafterna är fler. Ingen annan har framfört några hot, säger hon till Accent.

Efter polisanmälan har mannen inte hörts av.

– Nu har det lugnat ner sig här också. Många av bärplockarna har åkt hem och på dem som finns kvar skiner solen och till dem räcker bären i skogen, säger Ylva Åmark.

EVA EKEROTH

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Äldre som dricker glömmar lättare

ALKOHOL Två nya undersökningar, som presenterades vid the Alzheimer's Association International Conference i Vancouver, tyder på att alkohol kan försämra den kognitiva förmågan hos äldre.

Den ena studien visar att äldre som berusar sig minst två gånger i månaden har mer än dubbelt så hög risk att försämra minnet och den kognitiva förmågan. Även för den som berusar sig en gång i månaden går resultaten i samma riktning.

En av forskarna bakom studien,

FOTO: ISTOCK

Iain Lang, menar att politiker och andra beslutfattare bör vara medvetna om att berusningsdrickande inte bara är ett problem för ungdomar.

I den andra studien följdes ett antal kvinnor över 65 i tjugo år.

Resultatet visar att de som druckit mer tidigare i livet hade större risk att utveckla kognitiva försämringar. Resultatet visade också att de som drack måttligt hade betydligt större risk än de som inte drack alls. Störst riskökning hade den grupp kvinnor som tidigare inte druckit alkohol, men som började göra det under tiden studien pågick.

Tina Hoang, som ledde studien, konstaterar att för äldre kvinnor har måttlig alkoholkonsumtion ingen skyddande effekt.

DRUGNEWS/JOHAN ÖRJES

FOTO: ISTOCK

Även om cannabis ökat bland ungdomar motsvarar det inte alls den stora minskningen av alkohol.

Summan av lasterna inte konstant

ALKOHOL Fler ungdomar än någonsin avstår från alkohol. I debatten har ibland hörts att förklaringen är att de har börjat använda cannabis istället. Är summan av lasterna konstant?

I samband med årets skolundersökning har Håkan Leifman, direktör på Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, och hans kollegor tittat närmare på om det minskade alkoholbruket (andelen helnyktra 15-åringar har ökat från 20 procent till när-

mare 50 procent på ett tiotal år) kompenseras av ett ökat användande av cannabis?

Svaret är nej. Ökningen av cannabis kommer inte ens i närheten av minskningen när det gäller alkohol.

– Där kan vi se att summan av lasterna inte är konstant, säger Håkan Leifman. Bland svenska ungdomar är den tvärtom minskande, åtminstone när det gäller droger.

Leifman konstaterade dock att

Håkan Leifman.

det finns undantag.

I en liten grupp ökar det totala alkohol- och narkotikabruket under samma tidsperiod.

– Om vi tittar

på dem som intensivkonsumerar varje vecka, röker dagligen och samtidigt använt narkotika de senaste 30 dagarna så... Det är en extrem grupp på en eller två procent där vi ser en viss ökning.

PIERRE ANDERSSON

90 kg

...cannabis hittade polisen när de grep två män som nu åtalas vid Ystads tingsrätt.

Okänt samband mellan alkohol och cancer

ALKOHOL Bara en av fem känner till att det finns ett samband mellan alkohol och cancer. Det vill Eurocare ändra på med en ny webbplats.

Enligt organisationen Eurocare ligger alkohol bakom 10 procent av cancerfallen hos män och 3 procent av fallen hos kvinnor. På senare år har forskningen kopplat alkohol till allt fler cancerformer – och forskningen visar att det inte finns någon helt säker nivå, risken ökar från första glaset.

Den nya webbplatsen finns på alcoholandcancer.eu.

PIERRE ANDERSSON

Ny medicin kan bota alkoholism

ALKOHOL Ett botemedel mot alkoholism kan snart vara här. En ny medicin som stabiliserar dopaminet i hjärnan håller på att tas fram i Sverige, uppger SVT.

Hos den som dricker för mycket blir dopaminhalten för låg – vilket gör att man känner ett ständigt sug och dricker ännu mer.

Medlet har tagits fram av nobelpristagaren Arvid Carlsson. I höst ska Karolinska institutet prova den på alkoholberoende.

MARIA ZAITZEWSKY
RUNDGREN

FOTO: ISTOCK

Den nya medicinen minskar suget.

BILDEN

Almedalsdrinken: Muddla (mosa) tre jordgubbar och en klyfta lime i glaset. Tillsätt 1 cl outspädd flädersaft. Fyll glaset med isbitar. Fyll upp med Sprite. Rör om och garnera med jordgubbe och myntablad.

KOMMENTAREN

En mors vända

Ah, denna ljuva sommartid. Klockan är tio på kvällen när tonårssonen bestämmer sig för att gå ut med sina kompisar.

– Du är väl försiktig? Ta en taxi om det blir sent. Och drick inte för mycket, ropar jag ängsligt i dörren innan jag kommer på att jag kanske ska önska honom en kul kväll också.

Så småningom går jag och lägger mig, men ligger nervöst och vrider mig. Sover gott gör jag bara när alla ligger trygga i sina sängar. Efter en stund slumrar jag till, men vaknar med ett ryck klockan två. Fåglarna har redan börjat kvittra. Inser besviket att han ännu inte har kommit hem. Avvakta eller kolla var han är? Jag skickar ett sms. Minuterna går. Inget svar. Varför i helvete svarar han inte? Pulsen får spel och jag blir i ett nafs klarvaken. Svetten lackar. Avvakta eller ringa? Jag bestämmer mig för att ringa, fast jag vet att jag är jobbig. Signalerna går fram. Inget svar. Paniken tar strypgrepp och jag får svårt att andas. Jag stirrar stint på telefonen och väntar med bultande hjärta.

FOTO: MATHIAS LOVSTRÖM

MEN SVARA DÅ!!! Skrämmande scenarion flimrar förbi. Jag ser hur han ligger i utslagen eller nedslagen på en nerspydd gräsmatta, hur han slås blodig av en påtänd huligan, hur han snubblar framför en buss och blir överkörd och hur ett hänskrattande gäng står och sparkar mot hans arma skalle medan mobilsignalerna ekar ut i oändligheten. Jag börjar nästan grina för jag är bomsäker på att något allvarligt har hänt. Hur snart kan man larma polisen? Så ringer han. Jag lyfter telefonen med darrig hand och försöker låta avslappnat normal på röst. Jo, han är på väg hem och ska dela en taxi med två kompisar. Frid sänker sig över sovrummet. Pulsen stillas. När jag en stund senare hör nyckeln i låset blir jag skönt tung och lealös.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: DAN NORRÄ / SCANPIX

Åtta krogar polisanmäls för att de serverat alkohol till minderåriga.

UNF polisanmäler visbykrogar

Samtliga åtta krogar som UNF testade i Visby under Almedalsveckan sålde alkohol till 16- och 17-åringar. Förbundet gör nu för första gången en polisanmälan.

KROG Det var under Almedalsveckan som Ungdomens nykterhetsförbund, UNF, testade krogarna.

– Vi testar krogar enligt olika kriterier, exempelvis om de serverar alkohol till minderåriga och om de har alkoholfria alternativ. Ungdomarna får blanketter som de ska fylla i och en lista på krogar att välja bland, säger Sofia Hedman, drogpolitisk sekreterare på UNF.

Mest uppseendeväckande var att samtliga testade krogar serverade alkohol till ungdomarna.

– Det visade sig också vara ganska dåligt med bra alkoholfria alternativ, säger Sofia Hedman.

Är ni förvånade över resultatet?

– Ja, det är klart att det är förvånande. Vi vet inte om det beror på att man har slappnat av för att det är Almedalsveckan eller om det är så här hela tiden.

Varför har ni gjort en polisanmälan?

– Vi kontaktade Region Gotland och de föreslog det. De ville gå vidare med det här. Annars är vår uppgift inte att ha kontakt med polisen. Vi vill visa på ett strukturellt problem, inte polisanmäla enskilda krogar.

Vad är ert syfte med den här typen av tester?

– Vi anser att det finns väldigt dåliga verktyg för att kontrollera det här. Kommunerna får inte kontrollera om krogar säljer till minderåriga – bara om det finns minderåriga där. Det behövs bättre verktyg. Det är inte meningen att vi ska bedriva tillsynen på krogarna och i butikerna i Sverige.

JENNY STADIGS

Mest män dör fulla bakom ratten

ALKOHOL Under sommarmånaderna sker en fördubbling av antalet rattfylleribrott. Det är också dubbelt så många alkoholpåverkade förare som dör i trafikolyckor per månad under sommaren. Av

dessa är över 90 procent män, visar Trafikverkets statistik. I Trafikverkets djupstudier av dödsolyckor för åren 2005 – 2010 redovisas 292 omkomna förare med minst 0,2 promille alkohol i

blodet. 93 procent var män. Närmare hälften av de omkomna var i åldern 18 – 34 år.

Flest omkomna återfinns i de tre storlänerna, Västra Götaland, Skåne och Stockholm. Högst andel omkomna i alkoholrelaterade trafikolyckor, i relation till antalet totalt omkomna, finns däremot i Gotland, Jämtland, Dalarna och Gävleborg.

– En viktig faktor vid rattfylleri är, förutom rattfylleristen själv, personerna i omgivningen runt den som ska köra. Alla som ser och vet om att den som har bilen med sig och dricker alkohol har också ett ansvar och bör reagera och helst även agera, säger kommissarie Bengt Svensson, Rikspolisstyrelsen.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Unga, berusade män dör oftast bakom ratten

FOTO: ISTOCK

Holland höjer åldersgränsen för öl och vin

ALKOHOL I dag är gränsen för att köpa sprit 18 år medan man bara behöver vara 16 för att köpa öl och vin. Nu finns en majoritet i parlamentet för att ändra även detta till 18 år.

Ett lagförslag håller nu på att tas fram och enligt DN är planen att det ska läggas fram till parlamentet senast i början av september.

PIERRE ANDERSSON

Aldersgränsen höjs till 18 år för inköp av vin och öl.

FOTO: ISTOCK

Danskar vill ha lagligt cannabis

POLITIK Politikerna i Köpenhamn har vid två tillfällen försökt övertyga den danska regeringen om fördelarna med laglig försäljning i statliga cannabisbutiker men fått nej. Nu visar en ny opinionsundersökning, beställd av Enhetslistan att en majoritet av invånarna stöder förslaget.

Något mer än hälften (53 procent) av de tillfrågade säger att de tycker att staten borde sälja cannabis. En fjärdedel håller inte med och 22 procent uppger att de inte har något bestämt åsikt i frågan. Opinionsundersökningen är genomförd av Gallup på uppdrag av Enhetslistan (ett av Danmarks vänsterpartier).

Cannabismarknaden i Danmark är enligt forskare vid Århus universitet värd mer än en miljard danska kronor årligen.

PIERRE ANDERSSON

FOTO: ISTOCK

IOGT-NTO har fått en ny webbplats

För någon månad sedan lanserades IOGT-NTOs nya webbplats. Tanken är att den ska vara mer tilltalande, användarvänlig och piggare än den gamla.

I RÖRELSE – Det var hög tid. Efter frågan bland våra medlemmar och andra intressenter har varit stor, konstaterar Henry Ohlsson, webbansvarig kommunikator som lett arbetet med att ta fram den nya webbplatsen.

Den är formgiven i samarbete med webbyrån Spiro utifrån IOGT-NTO:s nya visuella identitet som lanserades under förra året. Allt är nytt; struktur, texter, bilder och annat material. Man har i möjligaste mån försökt att frångå den tidigare "trädstrukturen" och valt att skapa något helt annat – och bättre.

– Vi är jättenöjda, den nya

webbplatsen speglar IOGT-NTO som organisation och är väl anpassad efter våra behov och förutsättningar, säger Henry Ohlsson.

Lanseringen har föregåtts av ett digert förarbete som tog sin början under förra våren. Tanken

var att skapa en mer användarvänlig och avsevärt förbättrad webbplats som också fungerar på såväl smartphones, surfplattor som vanliga datorer. Den är tillgänglig oavsett webbläsare, operativsystem och datortyp.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

78

...personer dömdes i Sundsvalls tingsrätt i den stora alkohol-smugglingshärvan.

Äldre mammor dricker mer

ALKOHOL 6,5 procent av de som drack innan de blev gravida fortsätter att dricka när de väntar barn. De flesta dock mycket måttligt; max ett glas per tillfälle och oftast vid ett eller två tillfällen under graviditeten. Det visar en ny undersökning av 1 594 gravida svenska kvinnor från Skåne till Medelpad.

– De som fortsatte att dricka var äldre och drack oftare innan de blev gravida, säger Janna Skagerström, doktorand vid Linköpings Universitet.

En hypotes är att äldre kan ha svårare att bryta sina vanor eftersom de är starkare etablerade.

Det var tre gånger större risk att kvinnor som var 35–39 år drack under graviditeten än de som var 24 eller yngre. För kvinnor över 40 var risken fem gånger högre.

De som drack 2–4 gånger i månaden innan de blev gravida hade 2,74 gånger högre risk att dricka under graviditeten än de som drack en gång i månaden eller mer sällan. De som drack oftare än 4 gånger i månaden hade ännu högre risk.

– Flera har förklarat sig med att de behövde koppla av. De vill ha ett glas vin efter arbetsveckan. Andra har sagt att de tagit ett glas för att fira något, säger Janna Skagerström.

EVA EKEROTH

FOTO: ISTOCK

Nöjda kursdeltagare gör tummen upp efter den nordiska sommarkursen på Tollare folkhögskola. Längst fram kursledaren Sören Eriksson, sekreterare i Nordiska Godtemplarrådet och ansvarig för arrangemanget.

FOTO: EVA EKEROTH

Nordisk sommarkurs på Tollare

Veckan efter midsommar samlades godtemplare från hela Norden på Tollare när Sverige var värd för Nordiska Godtemplarrådets, NGR, sommarkurs. Veckan innehöll blandade aktiviteter, blandat väder, god mat och trevlig samvaro.

KURS Efter måndagens välkomst-fest stod två dagar med studie-besök och/eller sightseeing på programmet.

– Vi har sett Vasamuseet och Gamla stan och så var vi på en heldagstur till Birka, säger Randi Jenssen från Rjukan i Norge.

– Utflykten till Birka var bäst, säger hennes make Thorleif Jenssen.

Siv Börjesson från Malmö har

gjort flera kortare utflykter.

– Jag har varit på Möjligheten-nas hus och det nya konstmuseet Artipelag. Sedan har jag besökt IOGT-NTO på Stora Essingen och Riksdagshuset, säger hon.

Torsdagen inleddes med Erik Wagner, ansvarig för strategisk utveckling på IOGT-NTO, som försökte entusiasmera deltagarna för att använda sociala medier. Forskaren Ola Segestam Larsson från Ersta Sköndals högskola diskuterade förekomsten av ideologi i rörelsen med deltagarna.

Från alla länder presenterades vad som är på gång. Extra presentation fick Vit Jul-kampanjen av Linda Tjälldén, verksamhets-utvecklare för kampanjen, som bland annat presenterade de nya symbolerna. Idén till Vit Jul kläcktes vid en NGR-sammankomst

och kampanjen nu genomförs i flera av de nordiska länderna.

Knut Birger Olsen från Porsgrunn har varit med på sommarkursen 11 gånger i rad.

– Ett stort intresse för alkohol-frågan och att få träffa gamla och nya vänner är anledningen att jag deltar, säger han.

Börje Wasserman är med för åttonde gången. Han instämmer i att ett viktigt skäl att åka är att träffa vänner.

– Och så är det spännande att höra nyheter från grannländerna, säger han.

Efter kursen var deltagarna nöjda. Alla gjorde tummen upp vid utvärderingen. De danska deltagarna var som alla andra mycket nöjda, men efterlyste fler unga deltagare.

EVA EKEROTH

Intressanta utbildningsdagar i Gävleborg höst – boka nu!

Boka in i era kalendrar redan nu och anmäl er till Carina på Expeditionen så fort ni bara kan.

Styrelseutbildning tillsammans med UNF Gävleborg

1-2 september, start kl 09.00 med fika och avslut kl 18.00 med middag. Plats: IOGT-NTO Llynäs, Bergvik.

Alkoholpolitik – vad gör vi, vad vill vi göra och hur gör vi det?

13 Oktober, start kl 09.30 med fika. Hemlig föreläsare från förbundet! Plats: Nyktra Huset i Söderhamn.

Sociala medier – en inspirationsföreläsning för att få upp nyfikenheten för digitala verktyg

4 november, start kl 09.30 med fika. Därefter gör vi lite fördjupningar i några verktyg. Sociala medier behövs och vi behöver hänga på utvecklingen. Christian Dahlqvist föreläser och utbildar. Plats: IOGT-NTO Huset i Sandviken. Ni får gärna ta med egen dator om ni vill.

Narkotikapolitik – Walter Köge ger oss kunskap och inspiration till att fortsätta vårt oerhört viktiga arbete

25 november, start 09.30 med fika. Plats: IOGT-NTO Hudiksvall.

UNF Gävleborg anmäler sig till Crippe eller Andreas Frank. IOGT-NTO Gävleborg och alla andra anmäler sig till Carina på Expeditionen 0270-185 25

Junis och NSF:s styrelser och ledare är välkommen på alla utbildningsdagarna, ni får ta en kostnad för mat och fika. IOGT-NTO, UNF, Junis och NSF:s ledare och styrelser i Dalarna är välkommen att delta. Ni får ta en kostnad för mat och fika.

Vår käre

Karl Arne Svensson

*24 april 1919
har lämnat oss
Mölnlycke den 4 augusti 2012

Görel och Svein
Dag och Rose-Marie
barnbarn
barnbarnsbarn
släkt och vänner

*Tystnad är sången, bönen också,
vandrar är gången, vilan att nå.
Midnattens tårnor binda en krans,
tusende stjärnor sprida sin glans.*

Avskedscermoni ägde rum
fredagen 24 augusti.

Istället för blommor
önskade pappa en gåva till
Kamratförbundet
Wendelsbergs folkhögskola
pg. 163748-7

Annonsera i Accent du också!

För intern annonsering inom IOGT-NTO-rörelsen har vi mycket förmånliga priser. Ring 08-672 60 51 eller mejla accent@iogt.se för mer information!

NBV Väst

Söker

Verksamhetschef

Ett spännande chefsjobb inom folkbildningen.
Läs mer på vår hemsida www.nbv.se/vast.

**NYKTERHETSRORELSENS
BILDNINGSVERSAMHET**

NBV, Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet, bedriver folkbildningsverksamhet över hela landet. NBV lägger särskild vikt vid de frågor som berör alkohol och andra droger, folkhälsa, integration och internationella frågor. Se www.nbv.se. NBV Väst har idag nitton anställda och kontor i Göteborg, Borås, Falköping, Trollhättan, Härryda, Skövde och Vara.

TYDLIG OCH RAPP I KÄFTEN

Sverker Olofsson har gått i pension.
Nu berättar han för Accent om
varför han är nykter.

TEXT **BERTHOLOF BRÄNNSTRÖM**

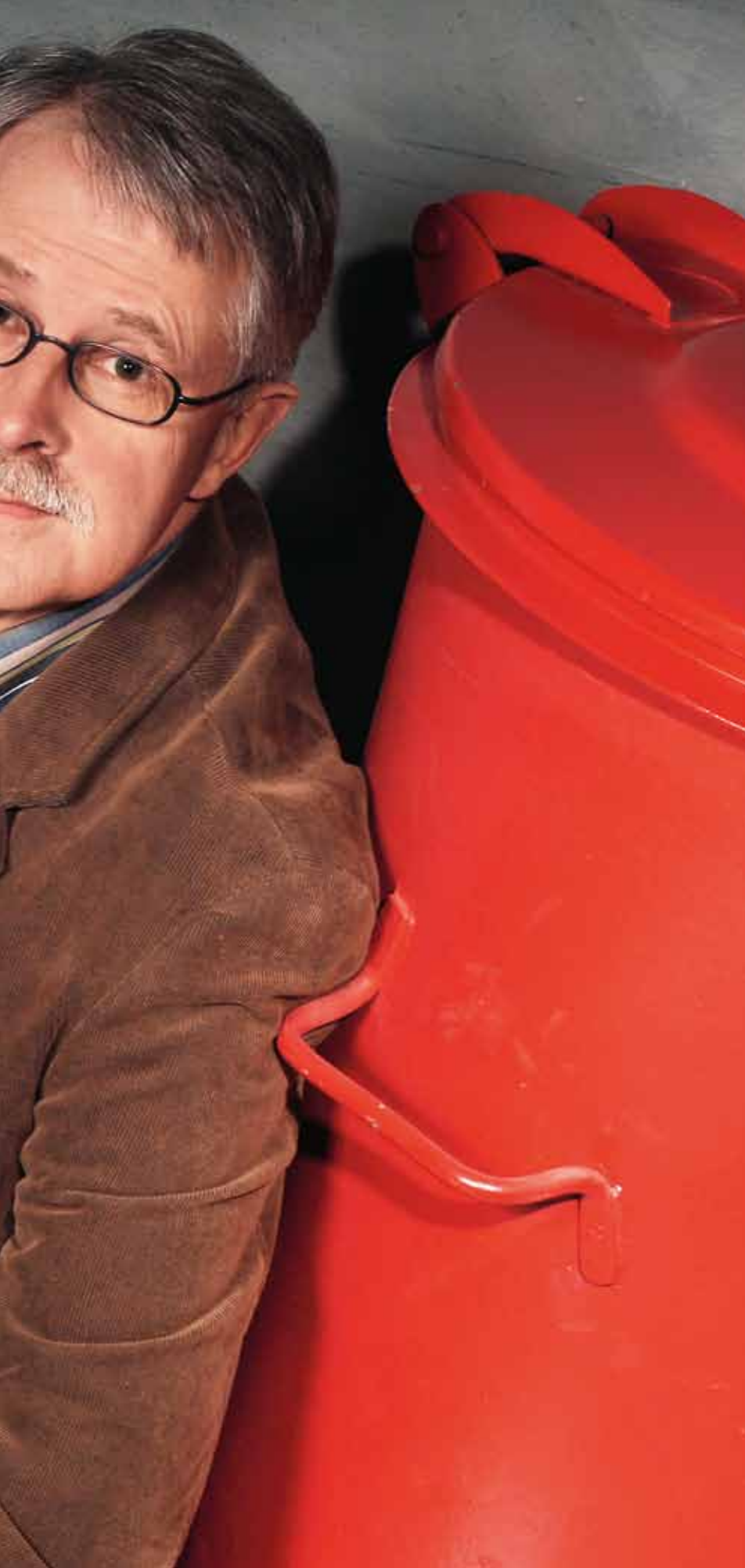

FOTO: CARL-JOHAN SÖDER/SVT

Under sina 23 år på Plus lät Sverker Olofsson testa allt från kalsonger och skjortor till bildäck och försäkringar. Men en typ av produkt vägrade han att släppa in i programmet: Öl och vin. Nu går journalistnestorn och IOGT-NTO-medlemmen från Umeå i pension.

– Jag är väldigt nöjd över beslutet även om jag alltid trivts bra. Men jag har inte lust att bli en sådan där sorglig figur som mest går kvar för att uppbära lön.

Nu är det väl knappast någon som tror att den ettrige arbetsmyran inte skulle göra rätt för sig i ännu några år. Inte heller Sveriges Televisions vd Eva Hamilton som dessutom förstått Sverker Olofssons extremt starka varumärke och därför bad honom att stanna på halvtid som tittarombudsman.

Sverker blev smickrad men sa ändå nej.

– Jag skulle inte bli bra på den posten. Min fru blir också pensionär i år och vi vill hinna göra en del kul tillsammans. Det är en viktig faktor bakom mitt beslut.

Sverker Olofsson är sig lik från TV. Rapp i käften och tydlig i det han säger. Kanske svär han väl mycket, skulle möjligen grannarna i det historiskt frikyrkliga Västerbotten kunna tycka, men den blå blicken är inte bara intensiv utan också varm och vänlig.

"Visst har jag gått hårt åt en del. Men vi har gjort det med respekt."

SVERKER OLOFSSON

Sverker Olofsson har fått Stora Journalistpriset "för att han aldrig ger sig".

Faktum är att Sverker Olofsson har ett rykte bland kollegor om att vara just omtänksam och snäll, trots alla de hundratals vassa ansvarsintervjuer han gjort under åren som programledare i SVT:s konsumentprogram Plus.

– Visst har jag gått hårt åt en del. Men vi har gjort det med respekt, vi har till exempel aldrig redigerat intervjuerna i efterhand. Det som sagts i studion har också varit det som sänts.

Hundratals är de tester som han och redaktionen gjort för programmet genom åren och hundratals är de "skitprodukter" han slängt i den berömda knallröda sop-tunnan.

Bara en sak ångrar han.

– Vi slängde en människa i tunnan en gång. Han förtjänade det, men några anhängare hörde av sig och berättade om hur illa de tagit vid sig. Jag förstår dem, man slänger inte människor på sophögen, säger Sverker som dock aldrig velat öppna TV-rutan för konsumenttester av öl och vin.

– Nej, där går min gräns. Jag tycker inte alkohol har plats i medierna. Det är en drog som gör så mycket skada att jag inte ser något som helst skäl att ge det utrymme.

"Jag tycker inte alkohol har plats i medierna."

SVERKER OLOFSSON

Att alkoholen numera finns nästan överallt i samhället förändrar inte hans inställning.

– Jag bestämde mig i tonåren efter en skolavslutning som i mina ögon blev helt fel. Sedan dess har jag varit organiserad nykterist och har alltid hållit stenhårt på den principen.

Att ämnet engagerar honom märks på hettan i blicken och intensiteten i röst. Inte minst är han kritisk till hur alkoholen fått allt större plats i både reklam, vinspalter och inte minst matprogram där det presenteras som något "kulturellt och fint".

Sverker Olofsson skakar på huvudet:

– Det är förfärligt trist att se hur den europeiska bondelobbyn lyckats få så många jävla svenska medelklassjournalister att tycka att vin är finkultur.

– För mig obegripligt att man inte ser kopplingarna mellan det egna findrick-

andet och allt elände som alkoholen ställer till med, inte minst för kvinnor och barn. På den här punkten är jag mycket bestämd, säger han.

Att nya Plus, med nya programledare, nästan omedelbart gjorde just ett lädvinstest, vill han egentligen inte kommentera.

– Nej, jag är ju inte längre inblandad. Kanske var det helt rätt att göra testet, men jag skulle inte ha gjort det. Och Åsa Avdic som nu leder Plus är jävligt bra, säger han diplomatiskt.

I mer än 23 år – förmodligen Europarekord – ledde han själv programmet så väl att han både fått Stora Journalistpriset "för att han aldrig ger sig" och också gett upphov till ett nyord, sverka. Verbet kom med i ordlistan 2006 och betyder "klaga på inköpt vara som man är missnöjd med".

Själv klagar Sverker Olofsson nästan aldrig på det han köper. Ännu mindre

skulle han kunna tänka sig att använda sitt namn eller sin position för att skaffa sig fördelar som konsument.

Snarare tvärtom.

– Det kan nästan bli lite överdrivet löjligt ibland. Om jag till exempel beställer något på nätet använder jag alltid mitt andranamn Bo, bara för att slippa känna att jag får fördelar.

Allra viktigast var förstås detta under åren på Plus, skandalskriverierna hade ganska säkert blivit omfattande om den genomhederlige Plus-Sverker blivit påkommen som fuskare eller girig. Det fick inte hända och därför har han varit extra noga när han själv gjort affärer.

– Fast i grund och botten är jag nog en ganska hederlig människa. Precis som de allra flesta andra. Säljer jag en sak som har någon defekt känns det bättre att säga det. Då sover jag bättre. Så jävla enkelt är det, eller vad tror du själv?

Han avslutar ofta med en fråga. Kanske för att få svaret bekräftat. Eller så för att han gärna just vill höra vad andra tycker. Nyfiken och debattglad, är några andra epiteter han får av kollegorna.

De politiska debatter Sverker Olofsson återkommande fått leda genom åren – inte minst inför olika val – har han själv sett som rena avkopplingen från den resultat-inriktade journalistik Plus stått för. I vintaras fick han också chansen att i tre timmeslånga program, Sverkers stora strid, diskutera några väl utvalda hjärtefrågor.

Där blev självklart alkoholen ett av ämnena. Men denna gång ur ett kritiskt perspektiv.

– Det var roligt att få diskutera hur alkoholen lyckats ta sig in i sammanhang man verkligen kan ifrågasätta, som idrottsevenemang. Men det var ovant och svårt med den lite mer subjektiva roll jag skulle ha i programmen.

Public service-medarbetare har ju annars hårda krav på sig att vara ”opartiska” i kontroversiella frågor och i övrigt ha

FOTO: JOHAN GUNSEUS / SCANPIX

Även i de politiska debatterna blev alkoholen ett ämne när Sverker höll i trådarna.

Fakta. Sverker Olofsson

- **Ålder:** 65 år
- **Bor:** Villa i födelseorten Vännäsby några mil väster om Umeå
- **Familj:** Hustru och två utflugna döttrar (den ena är Linda, programledare på SVT)
- **Aktuell:** Går i pension i sommar efter mer än 40 år på SVT där han i 23 år var programledare för konsumentprogrammet

Plus. Utöver Plus har Sverker Olofsson bland annat även arbetat med politiska debattprogram under flera valrörelser, 24 Konsument på SVT 24, Nattöppet och i vintras debattprogrammen Sverkers stora strid.

- **Fritid:** Westernridning. Rider varje år ett antal dagar med kompisar, ”jävligt roligt”. Stugan vid havet söder om Umeå.

hög integritet gentemot olika särintressen i samhället.

Något som Sverker Olofsson helt ställer upp på.

– Olika extraknäck kan definitivt påverka din trovärdighet som journalist. Du kan inte leda ett program som Plus om du samtidigt håller i en modemassa som HM har.

Och även om han är anhängare av att licensfinansierad public service-TV – för betalningsviljans skull – också måste göra breda underhållningsprogram finns det gränser, menar han.

– Alla ska hitta ”sina” program i Sveri-

ges Television, det ska vara ett komplett utbud. Men underhållningen bör också vara folkbildande, som På spåret eller Så ska det låta. Det är bra public service, tycker jag.

– Däremot ska man inte syssla med förnedrings-TV som Big Brother. Där går absolut gränsen för mig, säger Sverker Olofsson.

Och själv går han nu alltså i pension. 65-årsdagen har redan passerat och nu i maj gör han sin sista dag som anställd på Sveriges Television. Den första arbetsdagen gjorde han redan 1971 så det blir ovant, både för honom och SVT.

– Jag har redan en del nya grejer inbokade. Bland annat ska jag vara programledare för Ring P1 i sommar, ett jävligt roligt uppdrag. Sedan hoppas jag kunna komma tillbaka lite till konsumentjournalistiken, bland annat ska jag medverka på Rappports hemsida i sådana frågor.

– Jag gillar resultat-inriktad journalistik som konsumentjournalistiken. Det är nog den viktigaste journalistiken trots allt, konstaterar Sverker Olofsson framt.

Det var väl det man anade. Att konsumenternas riddare inte skulle överge oss bara för att han nu fyllt pension.

Grattis, alla konsument. Och bäva mände alla skojare. ■

”Min enda stora sorg utifrån yrkesvalet, att jag aldrig fick chansen att jobba politiskt.”

SVERKER OLOFSSON

FOTO: JOHAN PAULIN

10 HETA FÖRENINGSTIPS INFÖR HÖSTEN

Hösten är snart här och många föreningar drar igång verksamheten efter sommarens uppehåll. Accent tipsar om **tio sätt att göra föreningen ännu bättre**, smartare och mer intressant!

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN** OCH **PIERRE ANDERSSON**

1.

Kommunicera smartare!

Skicka ut information via sms, Facebook och mail. Sms-utskick används av allt fler föreningar, bland annat i Alingsås och Umeå. Sms är ett snabbt sätt att nå medlemmar och påminna om möten och aktiviteter bara timmar innan det är dags.

2.

Öppna huset för fler

Använd nyckelbrickor i stället för nycklar för att göra föreningslokalen tillgänglig för flera personer under flera tider. I bland annat Bengtsfors har man bytt ut nycklarna mot 140 elektroniska "blippar" som hanteras av betrodda personer. Delvis tack vare detta har antalet medlemmar i åldern 30-50 år ökat.

3.

Ta hand om de nya

Ibland trillar det in nya medlemmar utan att ni i föreningen kanske märker det. Någon kanske har gått med via iogt.se eller värvats på stan. Håll koll genom att regelbundet titta igenom medlemslistorna. Varför inte skicka ut ett personligt välkomstbrev, kanske med en liten profilpyrl med IOGT-NTO:s logga. Passa också på att bjuda in till en träff eller medlemsutbildning!

Välkommen

4.

Träffas på nya tider

I Skellefteå har man framgångsrikt nått lite yngre medlemmar genom att köra After Work. Ofta gör man det i samband med något annat arrangemang - exempelvis ett barnarrangemang - så att medlemmarna redan finns "i huset". Hjälps åt att fixa mat som passar både stora och små.

Gör det enklare för småbarnsföräldrar

Även om 25-45-åringarna kanske finns i medlemslistorna så dyker de inte upp på föreningsmöten. Känns det igen? Gör det enklare för föräldrar genom att fixa en lekhörna för barnen eller kanske bjuda in en Junisledare i samband med föreningsmötet. Se till att mötet inte ligger för sent på kvällen, det är bra om man hinner hem till barnens läggningstid.

9.

Påverka IOGT-NTO:s framtid

På den förra kongressen beslutade man att tillsätta en framtidsgrupp. Tanken är att man ska diskutera just framtidsfrågor: Hur ska IOGT-NTO se ut och utvecklas i en föränderlig värld? Din förening kan vara med och påverka! På framtidsforum.wordpress.com finns underlag för tre föreningsträffar. Ta chansen!

7.

Bjud in allmänheten

Öppna arrangemang där allmänheten bjuds in är klockrena såväl för marknadsföring och medlemsvärvning som för samvaro. Familjedagar, musikkvällar, utställningar, teaterföreställningar och filmvisning är bara några idéer. I Fagersta har man haft flera familjedagar med bland annat inhyrd clown för de minsta. Uppskattat av många barnfamiljer på orten!

10.

Engagera er i politiken

Sedan Sverige gick med i EU har det blivit allt tydligare att de två viktigaste arenorna för alkoholpolitiken är Bryssel och kommunerna. Bilda en projekt- eller aktionsgrupp som sprider kunskap, påverkar politiker och bildar opinion. Ni kan också göra insatser i IOGT-NTO:s större kampanjer, till exempel runt Folknykterhetens Vecka, Världens barn eller Vit Jul. Det är alltid kul att känna att man gör skillnad!

5.

Bjud in till pannkaksbuffé!

Eller varför inte en efterrättsbuffé eller en grillkväll. Att få något gott i magen i trevligt sällskap är alltid uppskattat och lockar såväl nya som gamla medlemmar. Uppsala/Trots Allt! har framgångsrikt bjudit in till pannkaksbuffé.

8.

Se till att ni syns

Profilera lokalen genom att ha en väl synlig skylt med IOGT-NTO eller banderoller och fasadflaggor. Eller varför inte en matta med IOGT-NTO:s logga och ett ställ innanför dörren med informationsmaterial. (Självklart har ni senaste numret av Accent där.)

Bonustips.

- Gör en föreningsresa! Dela nya vyer och upplevelser tillsammans.
- Låt sponsorer betala för att få vara med i en föreningsalmanacka. Ni kan dessutom sälja den till allmänheten och på så sätt få in lite extra pengar.
- Starta kamratstöd. Kamratstödet är kanske den verksamhet som vuxit snabbast inom IOGT-NTO på senare år. Här finns mycket att vinna.
- Bejaka vilda idéer. Nej, inte så vilda att ni riskerar föreningens existens, hela kassan eller det goda anseendet. Men högt i tak och att vara beredd att misslyckas ibland är bra recept för utveckling.

Två flaskor av kinesisk baijiu, som nu är världens största spritsort före vodka.

KINA ALLT TÖRSTIGARE

Kineserna har i dag mer pengar och fritid än någonsin. Således är även alkoholkonsumtionen historiskt hög.

Barer och klubbar lockar unga, samtidigt som äldre dricker ännu mer på jobbet. Och ökningen väntas fortsätta, särskilt då allt fler kvinnor blir ekonomiskt oberoende från männen.

TEXT OCH FOTO **JOJJE OLSSON**

En stor nationell rapport bekräftade förra sommaren att fylledrickandet i Kina nått "epidemiska nivåer". Av drygt 50 000 tillfrågade, drack över hälften av männen alkohol regelbundet. Dessa snittar nästan fem öl per dag (47,8 gram ren alkohol), och en fjärdedel dricker 5–7 dagar i veckan. Li Yichong, som ledde studien, menar att det måste till åtgärder på nationell nivå för att ovanan inte ska spåra ur och bli ett stort folkhälsoproblem.

Utmärkande för drickandet i Kina är att det ökar med åldern. Mest konsumtion och flest ordentliga fyllor sker i åldersgruppen 35–44, snarare än under 30 år som i väst. Det är kulturellt betingat: Unga förväntas plugga hårt, medan det är vanligt att dricka på jobbet i Kina för att förbättra det personliga kontaktnätet. Vissa jobbannonser kräver till och med att den sökande ska vara bra på att supa.

Det känner Zhao Yanli, 29, igen. Hon jobbar med kundrelationer på Kinas Postal Savings Bank, och dricker på jobbet minst två dagar i veckan.

– Ofta handlar det om middagar med chefen och kunder. Om chefen är med så blir det ofta mer drickande, eftersom det är dålig hyfs att neka då han vill skåla, säger Zhao.

Zhao Yanli, 29, blir ofta full på jobbet. Under blöta middagar gäller det att förbättra relationen till kunderna vid den statliga bank där hon jobbar.

"Om chefen är med så blir det ofta mer drickande."

ZHAO YANLI

De blöta middagarna sker oftast efter arbetstid, och utan lön. Ett par gånger har Zhao fått minnesluckor då hon druckit tillsammans med chefer och kunder.

Hon säger att drickandet visserligen inte är obligatoriskt, men förbättrar relationen med såväl chef som kunder. Vid statliga företag och myndigheter, som

"Utländsk
dricka har
blivit trendig."

JOY HUANG

Joy Huang är analytiker på Euromonitor, som bland annat kartlägger alkoholvänor i Asien.

En flaska Carlsberg på kinesiska. Den danska ölen blir allt vanligare vid restauranger här, och företaget bygger just nu ett nytt bryggeri för fyra miljarder kronor i provinsen Yunnan, södra Kina.

Zhaos bank, är det extra viktigt, eftersom befördran ofta är beroende av personliga kontakter:

– Om man inte är med, eller går hem tidigt, så försämrar det chanserna att stärka nätverket. Det skulle också kunna innebära sämre relationer med kunderna, som ofta förväntar sig att dricka tillsammans då affärer görs. Om jag inte dricker skulle jag göra ett sämre jobb, säger Zhao.

Hon märker också att den egna alkoholtoleransen höjts betydligt sedan hon började jobba på banken för snart tre år sedan. Hon tycker dock att det ofta hålls på "lagom nivå", och hon har inte behövt

åka till sjukhus efter att ha druckit på jobbet, vilket hänt hennes vänner två gånger:
– Vi dricker oftast vin eller öl till maten. Det är då baijiu åker fram som det kan gå riktigt illa.

Baijiu är ett kinesiskt risbrännvin, vanligtvis med 46–60 procents styrka. Trots att baijiu nästan enbart dricks i Kina, så har den nyligen gått om vodka och blivit världens mest säljande spritsort; 520 miljoner nioliterlådor, jämfört med 490 miljoner för vodka, enligt siffror för 2010 från Vin & Sprit.

– Försäljningen av baijiu ökar ständigt, och särskilt då dyrare märken. Det

"Vi dricker oftast vin eller öl till maten. Det är då baijiu åker fram som det kan gå riktigt illa."

ZHAO YANLI

Klubben Mix är en av Pekings trendigaste uteställen. Bilarna står parkerade utanför, och därinne säljs västerländsk sprit som whiskey och cognac.

beror mycket på statliga banketter, och att dyr baijiu ses som en bra present, säger Joy Huang, som är marknadsanalytiker vid Euromonitors kontor i Shanghai.

Korruption föder landets spritindustri. Varje år spenderar kinesiska tjänstemän över 400 miljarder kronor på blöta banketter och mottagningar. Då premiärminister Wen Jiabao i mars i år uppmanade dem att sluta spendera offentliga medel på dyr sprit, sjönk aktien för baijiu-tillverkaren Wuliangye med sex procent samma dag.

Äta ute är ett viktigt sätt att umgås i Kina. Ekonomisk tillväxt gör att man får råd till detta oftare, och då samtidigt gärna dricker alkohol.

– Alkoholförsäljning på restauranger och barer växer snabbare än i affärerna. Vi kallar det för "face consumption", då man i Kina gärna lägger stora pengar på bjudningar med mat och alkohol, för sitt eget rykte skull, säger Joy Huang.

Många unga har dock svårt för baijiu,

vars smak är så stark att den slår genom varje försök att göra en grogg. Det gör att konsumtion av öl, vin och utländsk sprit ökar ännu snabbare än baijiu:

- Den yngre generationen går från hög till låg alkoholhalt. Man har nu råd att köpa lite dyrare sorter, och utländsk dricka har blivit trendig, säger Joy Huang.

Snabbast växer vin, vars försäljning i Kina den senaste tiden ökat med cirka 30 procent årligen, och tros 2012 för första gången överstiga en miljard flaskor.

Något helt nytt för dagens generation unga kineser är också de klubbar och pubar som öppnats främst i större städer.

- Något sådant fanns nästan inte alls innan 1980, då Kinas ekonomiska reformer satte igång. Men 2011 fanns det över 9 000 pubar och barer i Kina, jämfört med knappt 3 000 ett årtionde tidigare, säger Joy Huang.

Och på bargatorna här i Peking är det tydligt hur många unga kineser anammar utelivet. Hou Lei är 28 år och går ut för att dricka minst tre gånger i veckan.

"Om det är en lyckad tillställning, så bjuder de på alkohol långt in på småtimmarna."

HOU LEI

Hou Lei går gärna ut och dricker på stadens allt fler barer. Här avnjuter han öl med ett gäng tjejkompisar en fredagkväll i partydistriktet Sanlitun.

En livsmedelsaffär i Peking skyltar med olika sorters baijiu.

Alkoholreklam ses ofta och sker utan restriktioner. Här vid en restaurang i centrala Peking.

En kiosk som säljer öl, vin och sprit 24 timmar om dygnet.

– Oftast går jag till barer för att umgås med kompisar eller träffa tjejer. Jag tycker också om att sänka några bärs då jag ser på europeisk fotboll, säger Hou Lei.

Det är en stor skillnad från hans far, som liksom många andra äldre kineser aldrig satt sin fot på en bar eller klubb.

Hou Lei är en av allt fler kineser som inte har något fast jobb, utan startar egen verksamhet eller jobbar på frilansbasis,

vilket var extremt ovanligt för bara ett par årtionden sedan. I Hou Leis fall handlar det om att anordna event för företag eller privatpersoner:

– Det innebär att jag ofta dricker med kunderna också. Särskilt om det är en lyckad tillställning, så bjuder de på alkohol långt in på småtimmarna.

Liksom statligt anställda Zhao Yanli, dricker alltså Hou Lei såväl på jobbet som på fritiden.

Kinas ekonomiska utveckling har gått så fort att livsstilsindustrin inte hängt med. Istället för någon specifik hobby eller intresse, så är det många som spenderar tid och pengar på mat och dricka. Sammantaget har det fått försäljningen av alkoholhaltiga drycker att nästan fördubblats på ett årtionde: från 29 miljarder liter 2001, till 56 miljarder liter 2011, enligt Joy Huang på Euromonitor.

Kina är redan världens i särklass största marknad för öl, vars försäljning årligen ökar med cirka 10 procent. Sedan 2008 är inhemska Snow Beer världens största öl, trots att den började tillverkas först 1993 och bara säljs i Kina. I fjol sålde Snow Beer nästan dubbelt så mycket som Bud Light, som var störst i världen fram till 2008.

Ökningen har dels att göra med att västerländska drycker är trendiga, men

"Många övertygas av reklam som säger att vin är nyttigt för hjärta och blodomlopp."

JOY HUANG

beror också på dålig information. Enligt Joy Huang övertygas många kineser av reklam som säger att vin i själva verket är nyttigt för hjärta och blodomlopp, och därmed tar sig ett par glas varje dag. Vad gäller den äldre generationen så är det många som dricker baijiu varje dag, ofta av vana, och är totalt ovetande om att det alls skadar kroppen.

Fortsatt ekonomisk tillväxt är att vänta i Kina – och därmed ytterligare ökad alkoholkonsumtion. Enligt Li Yichongs rapport dricker endast 15 procent av Kinas kvinnor alkohol i dag. Denna andel ökar nu fort, särskilt i de större städerna, där kvinnor tjänar mer och blir mindre beroende av männen:

– Tillverkarna har märkt denna trend, och lanserar nu fler drycker med lägre alkoholhalt eller söta smaker. Kvinnorna försäkrar att försäljningen kommer öka i Kina de kommande åren, säger Joy Huang.

Hon tror också att traditionen med att dricka på jobbet kommer fortsätta. Det är visserligen bra att öl och vin ersätter baijiu. Men samtidigt orsakar ölen övervikt, vilket är ett växande problem i Kina, med diabetes och hjärtproblem som följd. Våld relaterat till alkohol har alltid varit ett mindre bekymmer i Kina än i väst, men har också börjat komma allt mer i och med den växande barkulturen.

Men Joy Huang pekar på rattfylla som den vanligaste alkoholrelaterade faran i Kina. Över en halv miljon fall bilister fångades för detta i fjol. Det är givetvis en siffra i underkant, då mutor är vanliga här. Man har särskilt haft problem med fulla

Öl har blivit vanligt vid de kinesiska middagsborden. Kina är i dag världens i särklass största konsument av öl.

"Alkoholförsäljning på restauranger och barer växer snabbare än i affärerna."

JOY HUANG

tjänstemän som kört ihjäl folk, som sedan avslöjats med bilder på internet.

– Myndigheterna har erkänt att rattfylla är ett problem, och oroas främst av folklig ilska över att tjänstemän ofta kommer

undan med att köra fulla. I maj i år antogs en ny lag, som ska ge längre fängelse eller till och med dödsstraff för rattfylla, säger Joy Huang.

Li Yichong menar att många av dessa problem kan undvikas med hjälp av information. Han är bekymrad över bristen på officiella riktlinjer; kineser vet i regel inte vad alkoholism innebär, och än mindre när man själv kan antas vara i riskzonen. Media är fylld med alkoholreklam, och det finns ingen åldersgräns eller några som helst regleringar för att köpa sprit. Men liksom med cigaretter, så är problemet att många mäktiga personer här tjänar stora pengar på alkohol. I ett korruperat Kina märks det främst genom att skatterna för alkohol och tobak är fortsatt låga, och att statlig media är full med annonser snarare än varningstexter. ■

Fakta. Kina och alkohol

- Kina kommer tillsammans med Indien vara världens snabbast växande spritmarknad under 2010–2015.
- Redan nu konsumerar Kina mest alkohol i världen, räknat i ren sprit: 3,7 miljarder liter, av en världskonsumtion på 18,3 miljarder liter.
- Kina är världens i särklass största ölmarknad. Här säljs nästan dubbelt så mycket öl som i tvåan USA. Räknat i per capita ligger man dock kring 40:e plats.
- Inga regleringar existerar gällande alkoholreklam. En flygplats som byggs i provinsen Sichuan ska döpas efter baijiu-tillverkaren Wuliangye.
- Li Yichongs studie som heter Drinking behaviours among men and women in China publicerades först i tidskriften Addiction, men kan även läsas via flera källor på internet.

Källa: International Wine & Spirit Research, WHO

I VÄNTANS TIDER MED ALKOHOL

Enligt forskningen dricker en tredjedel av de blivande mammorna.

– Många tror att ett glas vin inte är någon fara, säger

Ann-Britt Hjelm, chefsbarnmorska.

TEXT **KARIN HEROU** ILLUSTRATION **EMMA VIRKE**

En rosa barnservis. Ett tummat ex av "Solägget". En blivande mamma som väntar på sin tur. Men väggarna täcks inte av bilder på leende, knubbiga bebisar som de brukar göra på mödravårdscentraler.

För hit, till Rosenlunds mödravårds-team på Södermalm i Stockholm, kommer kvinnorna som dricker när de väntar barn.

– Alkohol är ett av vår tids största folkhälsoproblem och att dricka under graviditeten är väldigt farligt för fostret, säger chefsbarnmorska Ann-Britt Hjelm. Hon har jobbat 30 år i yrket och sett kunskapen öka om alkoholskador.

I den svarta besöksstolen med randig kudde har alla sorters mammor suttit. Fyrtioåringarna som tycker att de är värda ett fint årgångsvin trots att de är

gravida, smygsuparna, tjejerna som kör drinkrace på krogen och mammorna som bor på gatan.

En sak har de alla gemensamt.

"De bär med sig en skuld och en oro över att de kan ha skadat barnet."

ANN-BRITT HJELM

– De bär med sig en skuld och en oro över att de kan ha skadat barnet. Ofta är de nervösa över att barnet kommer att vara missbildat, säger Ann-Britt Hjelm.

På ultraljudet är det svårt att se alkoholskadorna. Koncentrationssvårigheter, begåvningshandikapp och adhd syns inte på skärmen. Att barnet är litet till växten kan vara ärftligt, men det kan också vara en alkoholskada. Däremot syns hjärtfel och grövre missbildningar.

På Rosenlunds mödravårdsteam jobbar barnmorskor och kuratorer tätt ihop med

"De flesta är väldigt motiverade att sluta dricka."

ANN-BRITT HJELM

socialtjänsten och tillsammans gör de allt för att de gravida ska sluta dricka.

– De flesta är väldigt motiverade att sluta dricka och många är istället höga på graviditetshormon. Under graviditeten upplever många inte samma sug efter alkohol. Däremot vet vi av erfarenhet att suget kan

komma tillbaka några månader efter förlossningen, säger Ann-Britt Hjelm.

Kvinnorna erbjuder att lämna övervakade urinprov för att visa att de är nyktra och barnmorsketeamet är noga med att berätta om riskerna med att dricka.

Trots det har det förekommit att fulla kvinnor dykt upp på mottagningen.

I vissa extrema fall tar de upp frågan om abort, men till syende och sist är valet alltid kvinnans.

I Sverige får varje gravid kvinna som besöker mödravården fylla i ett formulär om sina alkoholvanor. Men Ann-Britt Hjelm tror att en hel del friserar sanningen.

– Många tror att några glas vin under graviditeten inte är någon fara. Men fostrets hjärna utvecklas hela tiden och det är onödigt att ta risker, det kan ge bestående men.

"Många tror att några glas vin under graviditeten inte är någon fara."

ANN-BRITT HJELM

Den senaste stora publicerade studien i ämnet, som kom 2003, visade att nästan en tredjedel av alla gravida kvinnor i Stockholms län regelbundet drack alkohol under graviditeten. Bloggaren Katrin Zytomier-

ska var en av dem som inte tackade nej till ett glas under graviditeten. När hon väntade barn skrev hon i bloggen: "I lördags drack jag vin på Saras fest. Så är jag. Rasa gärna över det" och i ett annat inlägg: "Ett halvt till ett glas vin kan du dricka när du känner för det. I många länder anses det till och med nyttigt för barnets utveckling."

Det är något som Ulf Eriksson, professor i histologi vid Uppsala universitet, absolut inte håller med om.

– Det låter inte riktigt klokt. Alkohol är ett fettlösligt gift som med lätthet tar sig in i hjärnan hos fostret. Det ger sannolikt

Fakta. Rosenlunds Mödravårdsteam

Rosenlunds Mödravårdsteam är en mottagning i Stockholm för gravida kvinnor med riskbruk, missbruk och beroende av droger och/eller alkohol. Många är nyktra och drog-

fria när de skrivs in på mottagningen och får på mottagningen stöd att fortsätta leva utan droger och alkohol både under graviditet och när barnet är fött.

Fakta. Så skadas barnet av alkoholen mamman dricker

- Barn med alkoholrelaterade skador är ofta, men inte alltid, små till växten och har smal kroppsbyggnad och litet huvud.
- Ögonskador är vanligt, liksom mindre skador på skelett och inre organ, till exempel hjärtat.
- Hjärnan påverkas och hyperaktivitet är vanligt, liksom koncentrationssvårigheter, motoriska störningar, inlärningsproblem, balans- och koordinationsstörningar och problem att tolka olika sinnesintryck.

Källa: Vårdguiden

nervskador och du kan få ett rastlöst, nervöst och lättirriterat barn som är lite mindre intelligent än andra barn. Det finns ju ingen som skulle drömma om att hålla öl i nappflaskan. Men dricker du under graviditeten gör du precis så och barnet får exakt samma alkoholkoncentration som du har i blodet, säger Ulf Eriksson.

Han forskar om alkoholskador hos foster och i en brutal liknelse beskriver han hur alkohol utgör samma hot mot spädbarnets hjärna som att tappa det med huvudet före i ett betonggol. Barnet kanske klarar sig om det sker från några decimeters höjd och från en meter kan skadorna bli bestående. Ett fall på två meter är direkt dödande.

– Så hur mycket ska man då unna sig? Ett glas? Eller mer om det är fest? Jag förstår inte ens hur man kan ställa sig den frågan. Jag tycker det är synd om barnen, säger Ulf Eriksson. ■

"Det låter inte riktigt klokt. Alkohol är ett fettlösligt gift."

ULF ERIKSSON

KRÖNIKA

Karin Herou.

– **Äh, lite kan du väl ta?** Det är väl inte så farligt?

Vi är på middag och jag vilar händerna på magen. Den är så stor nu. En fot dunkar till inifrån, som för att markera: "Nix, morsan, jag gillar inte sånt där". Vårdinnan sänker vinflaskan, håller upp till sig själv istället. Berättar att när hon var gravid drack hon när bebisen klarat sig igenom de mest kritiska utvecklingsfaserna.

Några veckor senare hemma hos en italiensk kompis. På en hylla står en foto av deras lille son, han är knappt ett år på bilden och bebisansiktet är alldeles runt. Han sitter i knäet på sin mamma och smuttar på hennes vin. Hon ler finurligt in i kameran som för att säga "Festligt va? Min son gillar både broccolipuré och alkohol".

Jag går över tiden, bebisen där inne vill inte komma ut och på kul googlar jag olika sätt att få fart på förlossningen. Någon springer upp och ner för trappor, en annan har sex som en galning men de flesta dricker champagne. Signaturen "Whynot" berättar att hon nu hinkat i sig en hel flaska för att bebisen ska komma ut. Hon skriver: "Nu sitter jag här och är lite full men inga värkar i sikte." Hon avslutar med en smiley.

På nätet läser jag om en studie som gjorts i Stockholm på gravida kvinnor. Den visar 30 procent av dem som skriver in sig på mödravårdscentralen fortsätter dricka alkohol efter att de blivit gravida.

Jag vet inte vad som provocerar mig mest. Men jag tror det är att bebisar inte kan

välja. Det är ett sådant oerhört ansvar att bära en annan människa, både inuti kroppen och i famnen. Ingen medicin i världen kan reparera skadorna barnet får om mamman dricker. Jag förstår inte hur en fylla kan vara värt ett litet liv.

En natt i slutet av mars vaknar jag. Vattnet har gått. Sju timmar senare föds Alfred. Och hos mig föds en helt ny känsla, en beskyddarinstinkt utan like. Jag drar honom tätt intill och känner i hela kroppen att inget ont någonsin ska få hända honom.

Det märkliga är att jag är övertygad om att mammorna som tar ett glas vin under graviditeten känner precis likadant. De plockar säkert också undan farliga knivar, barnsäkrar hemmet och gör allt för att skydda knodden mot solens brännande strålar.

Men för en växande grodd i magen är alkohol så mycket farligare än skärsår och solexem, alkoholskador ger men för livet. Som koncentrationssvårigheter, motoriska störningar, inlärningsproblem, missbildningar och skador på hjärtat.

En minnesbild fladdrar förbi. Jag ser vårdinnan med vinflaskan, just på väg att servera.

– Äh lite kan du väl ta? Det är väl inte så farligt?

Jag tänker att jag ska nicka nästa gång. Jo, farligt är just vad det är.

TEXT KARIN HEROU

Anders Öfvergård

”Alla är värda en chans”

Anders Öfvergård tar nu konceptet med Arga snickaren vidare. I höst ser vi honom bygga ett hus åt och tillsammans med en grupp hemlösa missbrukare.

TEXT MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN FOTO MAJA SUSLIN / SCANPIX

I höst är du aktuell med programmet "Nybyggarna" på Kanal 5. Vad handlar det om?

”Nybyggarna” är ett samhällsprogram om sju hemlösa personer som tillsammans med mig och mitt team bygger ett hus i Nykvarn. Huset ligger på Basta-kollektivets mark och tanken är att de ska bo här när bygget är klart. Huset är 400 kvadratmeter stort och vi gör i ordning 300 kvadrat. Varje deltagare får ett eget rum på 14 kvadrat med pentry. Däremot blir det gemensam dusch och kök. Samvaron är viktig, att man umgås och hjälper varandra. Deltagarna följs upp och stöds av personal från Basta och förhoppningen är att de ska bli kvar här när programmet är över, i alla fall under en övergångsperiod. På sikt hoppas jag ju att de ska få vanliga lägenheter och jobb.

Är deltagarna drogfräa?

– Ja, vi har nolltolerans mot droger på bygget och det innebär även substitutionsdroger. Det är jätteviktigt att de som deltar är motiverade och vet vad de ger sig in på. före programmet genomgick samtliga djupintervjuer och avgiftning.

Det innebär ju inte att någon inte kan ta ett återfall. Då är de välkomna tillbaka när de blivit drogfräa igen, det är viktigt att få flera chanser. Men om de kommer påverkade till ladan så åker de ur programmet. Där är jag jättetydlig.

Berätta om deltagarna!

– Det är sju enormt härliga personer i åldrarna 20 till 52. De är hemlösa och har missbrukat amfetamin och andra droger, men ingen har dubbeldiagnos. Det är förstås speciellt att arbeta med en sådan här grupp. De flesta är väldigt duktiga på att driva på och gillar att jobba hårt. De har tidigare sökt klickar genom droger och kriminalitet. Nu får de en kick av att bygga sin egen bostad. En del har aldrig slagit i en spik och är rädda att uppfattas som misslyckade. Men jag ser inte på dem som

misslyckade utan som människor som har råkat gå åt fel håll i livet.

Är det inte cyniskt att låta utsatta individer bli stjärnor i ett underhållningsprogram?

– Inte alls. Jag ser inte detta som enbart underhållning utan som ett samhällsprogram som för första gången lyfter upp problematiken med hemlöshet, samtidigt som vi ger deltagarna en chans till ett drogfritt liv och tak över huvudet. Vi utnyttjar ingen och den som inte vill medverka behöver inte. Vi har varit noggranna i urvalet och anhöriga har också fått vara med och påverka. För oss var det självklart att ha en organisation i ryggen som ”kan” problematiken och som är med och stödjer och följer upp. Det jag vill med ”Nybyggarna” är inte sensation

”Jag vill skaka om tittarna och få bort skyggglapparna.”

ANDERS ÖFVERGÅRD

Anders Öfvergård levde som hemlös i tio dygn för att hitta deltagarna till serien.

utan väcka debatt. Vi måste våga prata om det här! Men det finns inte en "rätt" lösning utan många, det vill jag framhålla. Det handlar om människor med olika behov. Att hitta sin drogfrihet i ett arbetskollektiv är ett sätt som fungerar för några.

Varför är du så engagerad i hemlösa?

– Under fjorton år arbetade jag i krogvärlden och drev som mest fyra krogar kring Stureplan. Jag tyckte att det blev problematiskt med alkoholen. Jag är inte absolutist själv men tyckte det kändes sådär att tjäna pengar på andras undergång och ha personalpriser på alkohol.

"Det är sju härliga personer."

ANDERS ÖFVERGÅRD

Jag har sett många friska människor gå ner sig i missbruk.

Hur hittade du deltagarna?

– Jag bodde i trappuppgångar och på gatan under tio dygn, för att prova på hur det är att vara hemlös. Här knöt jag kontakter med de som blev deltagare i programmet; jag träffade 300 personer sammanlagt. Det var förstås en omskakande erfarenhet, jättetufft. Man fattar att moti-

vationen att bli ren är liten, för var ska de bo? En bostad löser inte problemen, men är en början. Jag blev också chockad över hur lätt det var att få tag i droger och hur många ungdomar som rör sig i "fel" miljöer. Var är deras föräldrar? Skrämmande. Personligen lärde jag mig ödmjukhet under de här tio dygnen. Och jag lärde mig att se på hemlösa som människor som du och jag. De har bara råkat gå åt fel håll och hamnat snett. Och de är alla värda en chans. ■

Det närmar sig...

Bor glädjen i en flaska?

Vi har tagit fram utställningen "Bor glädjen i en flaska?" för att väcka frågor kring alkoholreklamen och vad den sänder för budskap. Utställningen finns i en liten och en stor version. För mer information och bokning av utställningen, se www.iogt.se/borgladjenienflaska

IOGT-NTO:S MEDLEMMAR TYCKER TILL

Medlemmarna är nöjda och många är beredda att ta på sig förtroendeuppdrag. **Kännedomen om IOGT-NTO bland allmänheten ökar** – men organisationen halkar efter i storstäderna.

85 procent
positiva
medlemmar.

85 procent av medlemmarna är **positiva** till IOGT-NTO

– Det är en fantastisk siffra. **Ni ska vara stolta** över resultatet, säger Ann-Christine Meyerhöfer, som ansvarat för undersökningen på YouGov.

IOGT-NTO **ökar där befolkningen minskar** – men halkar efter i storstäderna

– Vi har inte knäckt storstadsfrågan än, säger Erik Wagner. Jag tror att **det handlar en del om att hitta nya friare mötesformer**, kanske tvärs över förbundsgränserna, till exempel för äldre UNF:are och yngre IOGT-NTO:are.

Nära hälften av **allmänheten känner till Vit jul**

44 procent
känner till Vit
jul-kampanjen.

Så många som 44 procent känner till kampanjen. Elva procent uppger att de skrev på, ytterligare tio procent hävdar att **de drack mindre trots att de inte skrev på** och 18 procent säger att de varken skrev på eller drack mindre, men att de reflekterade mer över sitt eget och andras drickande över jul.

Elva procent vill **åta sig uppdrag**

Var fjärde medlem har redan ett uppdrag, bland dem vill åtta procent ta på sig fler.

– Vi måste hitta ett sätt att **fånga upp engagemanget**, säger Erik Wagner, ansvarig för strategisk verksamhetsutveckling på IOGT-NTO. Eftersom många av dem som vill göra mer är i åldern 35–50 känns det som en utmaning att hitta verksamhetsformer som passar dem.

– Tider, aktiviteter, barnpassning är sådant man kan fixa. Man kan också lägga luft i programmet och avbryta för lek i ett möte eller en utbildning, säger han.

Kännedomen om IOGT-NTO är stor hos allmänheten

Hela 67 procent känner till IOGT-NTO. Det är fem procent fler än 2008. Var femte säger att de känner någon som är medlem, men Erik Wagner är inte nöjd.

– Vårt mål är att **alla i Sverige ska känna någon som är med IOGT-NTO**, säger han.

För att uppnå det måste fler medlemmar prata om att de är med.

– Då måste de ha något att säga, genom upplevelser eller konkreta resultat, säger Erik Wagner. IOGT-NTO måste bli bättre på att berätta om uppnådda mål, framsteg och initiativ som den enskilde medlemmen kan känna sig stolt över.

– Vi borde förse medlemmarna med **bilder och information som de kan använda på Facebook och Twitter**, säger han.

Hela 67 procent
känner till IOGT-NTO.

Undersökningsföretaget YouGov har kartlagt synen på IOGT-NTO bland medlemmar och icke-medlemmar. En enkät skickades ut till 650 medlemmar och 1 000 intervjuer gjordes med allmänheten. Här har Accent valt ut några av de tydligaste resultaten.

ÄRFTLIGT RUS I BLODET

Vissa människor verkar få en starkare upplevelse av alkohol än andra. Forskaren Anna Söderpalm Gordh har studerat människor som dricker. Hon har upptäckt att **de som har alkoholism i släkten upplever ruset mer positivt** och gärna dricker mer i stressituationer än andra.

I **Accent** nummer 2 kunde vi läsa att månadens medlem Gabriel Forss, 37, varit nykterist sedan 20-årsåldern.

– Jag upptäckte tidigt att jag inte gillade smaken av alkohol och jag var inte intresserad av berusningen. Dessutom ville jag inte bli som många i artistvärlden som tar till alkohol för att varva ner, säger han.

På uppslaget före i samma nummer finns spalten ”Hallå där!” med den 34-åri-

ge journalisten Staffan J Thorsell som skrivit en bok om sitt missbruk. På ett ställe beskriver han första tillfället han drack:

”Jag upptäckte tidigt att jag inte gillade smaken av alkohol.”

GABRIEL FORSS

– Jag kom att tänka på min allra första fylla och hur skön jag tyckte den var. En flaska Liebfraumilch, sedan var jag fast.

Hur kan upplevelsen av samma drog vara så olika hos två jämnåriga, svenska män?

– Det är biologi, svarar Anna Söderpalm Gordh tvärsäkert när vi träffas på ett café på Göteborgs central.

Hon är docent i experimentell psykiatri vid Sahlgrenska akademien i Göteborg och har forskat i flera år på upplevelsen av alkoholrus.

Att olika individer upplever alkoholens effekter på olika sätt anser hon beror på

"Den subjektiva upplevelsen speglar ditt belöningssystem."

ANNA SÖDERPALM GORDH

att belöningssystemet hos vissa är mer sårbart.

– Den subjektiva upplevelsen speglar ditt belöningssystem, säger hon. Jag har hört personer beskriva ruset så euforiskt att jag förstår att jag själv aldrig i något sammanhang upplevt något liknande.

De som haft den här starka rusupplevelsen beskriver den ofta som att de "mötte kärleken", "hittade hem" eller att "hela livet varit en enda transportsträcka fram till första fyllan".

För att få veta hur olika personer upplever ruset delar Anna Söderpalm Gordh upp sina försökspersoner i grupper och låter dem dricka alkohol. Alla som deltar måste vara fullt friska, vuxna alkoholkonsumenter. De får också genomgå tester

Anna Söderpalm Gordh.

för att utesluta att de är beroende eller missbrukar alkohol.

De serveras sedan en mängd alkohol som är avpassad efter deras kroppsvikt så att alla får samma blodalkoholhalt. Var femtonde minut får

de fylla i ett frågeformulär om sitt välbefinnande.

– Alkoholen fungerar till en början stimulerande; personerna känner sig energiska, pratsamma och uppåt. Ganska snart infinner sig emellertid den motsatta effekten och de känner sig trötta, kan känna obehag och nedstämdhet och känner sig tröga i tanken, säger Anna Söderpalm Gordh.

En stor skillnad har hon funnit mellan dem som har alkoholism i familjen och dem som inte har det. De som har föräldrar, mor- eller farföräldrar som varit alkoholister upplever den stimulerande fasen mycket starkare än andra, de upplever sig som lyckligare och mer tillfreds.

– Det antar man beror på en högre dopaminfrisättning, förklarar hon, eftersom det är dopaminet som påverkar belöningssystemet positivt.

I den lugnande fasen märks ingen skillnad på grupperna.

I ett annat försök lät Anna Söderpalm Gordh 400 försökspersoner mellan 18 och 35 beskriva sin första fylla på en tiogradig skala från obehag till eufori. Därefter frågade hon hur lång tid efter första gången de drack igen. Hon fann då att de som låg närmast euforibeskrivningen drack igen efter åtta veckor, medan de som befann sig närmast obehag väntade tjugo veckor.

Ena dramatiska skillnader kan tyckas, och inget som någon skulle noterat i ett mindre material, men ändå tillräckligt tydliga för att kunna användas som en indikation på en risk för att utveckla beroende.

Anna Söderpalm Gordh har också gjort försök där hon lät grupper om tre, fyra personer sitta och prata med tillgång till sex drinkar var. Instruktionen har varit att de får dricka så mycket eller lite de vill under den halvtimme de sitter där.

– Det är inga enorma mängder det är frågan om, påpekar hon. Ungefär 1 gram alkohol per kilo kroppsvikt under en halvtimme.

När försökspersonerna lämnat rummet mäter man hur mycket de druckit.

– I de här försöken ser vi ingen skillnad mellan dem som har alkoholism i familjen och andra. Inte förrän vi adderar stress, säger hon.

Stressa försökspersonerna gör man genom att ge dem huvudräkningsuppgifter samtidigt som de tror att de blir filmade.

– När man erbjuder dem alkohol direkt efter den situationen dricker de som har alkoholism i familjen mycket mer, säger hon. ■

"Det är dopaminet som påverkar belöningssystemet positivt."

ANNA SÖDERPALM GORDH

Fakta. Arv och miljö

Att ta reda på om arv eller miljö orsakar alkoholism är ingen enkel uppgift. I de mest kända studierna har man undersökt förekomsten av alkoholism hos enäggstvillingar som växt upp i olika familjer. Studierna visar att det sannolikt finns en genetisk komponent. De ärftliga faktorerna påverkar dels hur signalsubstanser i hjärnan reagerar, vilket avgör hur ruset upplevs, och dels hur metabolismen fungerar, vilket påverkar hur man mår fysiskt när alkoholen förbränns.

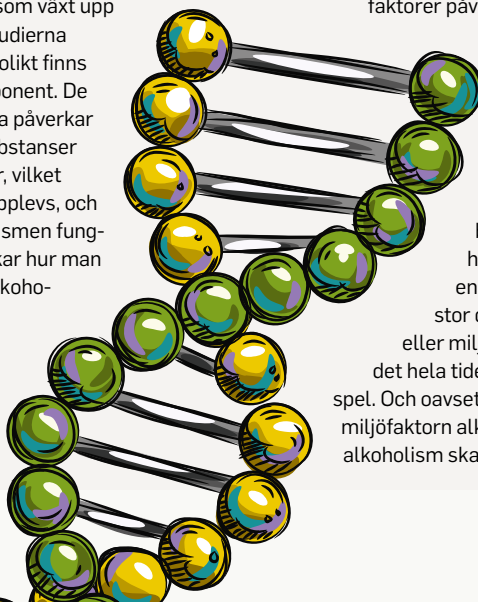
Att även miljöfaktorer bidrar visas i forskning av att både råttor och

människor som vuxit upp i otrygg miljö blir alkoholister i större utsträckning än de som vuxit upp i trygg miljö.

Hur vi hanterar stress och andra miljöfaktorer påverkas också av ärftliga

faktorer, vilket i sin tur kan påverka alkoholkonsumtionen.

Långt ifrån alla som har en ärftlig risk utvecklar ett beroende. Alla alkoholister har inte heller en ärftlig belastning. Hur stor del som beror på arv eller miljö går inte att säga då det hela tiden är fråga om ett samspel. Och oavsett genetiskt arv måste miljöfaktorn alkohol finnas med för att alkoholism ska utvecklas.

Laxön är full av äventyr. Kojbyggen och kanotfärder på Nissan hör till de aktiviteter som barnen kan välja.

SOMMARLOVSKUL PÅ LAXÖN

Som så ofta **den här sommaren är vädret nyckfullt**. Ena sekunden vräker det ner. Nästa skiner solen. Men det bekommer inte barnen på Laxön i Halmstad nämnvärt.

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

När åskan multrar hotfullt tar de snabbt skydd under dansbanans tak. Där finns regissören Hatte Bärtilsson på plats för att värma upp med gemensamhets-skapande lekar. Klockan är tio på morgonen och under två timmar kör Hatte teaterverksamhet för de barn som vill. När veckan är slut kan det bli en liten föreställning som visas upp för föräldrarna. Innehållet bestämmer barnen helt själva.

– Nu ska vi leka fruktsallad, säger Hatte och uppmanar varje barn att fundera ut en frukt och en känsla de vill förmedla.

– Banan och arg till exempel. Så uttrycker vi känslan tillsammans, manar Hatte och snart ropas, tjuts, bölas, mor-

"Alla är individer och vi är här på barnens villkor."

CAROLIN FRYKLUND

ras och skrattas det. Barnen skuttar runt, nästan alla väljer att vara med. Men efter en stund, när solen tittar fram igen, avvisar några mot gräsmattan. Men det gör inget, tycker Carolin Fryklund, ansvarig kolloledare.

– Alla är individer och vi är här på barnens villkor. Många föräldrar vittnar om hur glada barnen är när de kommer hem på kvällarna. Det här är ju en liten paradiso också, helt underbar med massor av äventyr, säger Carolin och sveper ut med handen för att visa.

Barnen är här under fyra intensiva dagar, måndag till torsdag, tillsammans med fem Junisledare. Den här veckan finns 18 barn i åldrarna 8 till 13 på plats för att spela teater, bygga kojor, paddla kanot, bada och leka. De utgör den tredje av totalt fyra barngrupper som har huserat på Laxön under juli månad. Det här är första året som Junisdistriktet har hand om dagkollot, under de två föregående

åren drevs det av IOGT-NTO-föreningen Fasta förbundet – som arrenderar ön på ett 20-årskontrakt.

Här bedriver man även caféverksamhet inom ramen för projekt Muraren och hjälper människor som står långt från arbetsmarknaden till en meningsfull tillvaro. Bland annat genom snickeri – och byggarbeten, städning och annat fix.

Carolín är uppenbarligen en inspirerande ledare, för barnen rycker i henne ständigt och jämt.

– Jag älskar att jobba med barn, de ger så mycket tillbaka. Här har allt gått förvånansvärt bra. Även föräldrarna ger oss toppbetyg. Men ibland får vi barn med särskilda behov som kräver lite extra förstås, säger hon och berättar att barnen kommer hit via socialtjänsten eller via kompisar och syskon som har varit här. Visst har de marknadsfört sig lite i skolor och via annonser, men mest handlar det om djungeltrumman. Det har hänt att trycket har varit så stort att föreningen har fått säga nej till barn.

Fyra dagar på kollot kostar 500 kronor per barn. Då ingår fika, mellanmål och lunch som levereras från en lokal restaurang. Och så massor

"Jag älskar att jobba med barn, de ger så mycket tillbaka."

CAROLIN FRYKLUND

av roliga aktiviteter och gemenskap förstås. Junis Safekids står på schemat – det innebär att barnen får lära sig hur man exempelvis gör om man går vilse i skogen. Deckargåtor och andra spännande utmaningar står också på agendan.

När lunchen är avklarad rusar ett gäng ner till kanoterna, medan ett annat tar sig ner till bryggan för ett dopp i den svala ån. Alejandro huttrar när han kliver i – molnen hopar sig och det känns mer som höst än sommar. Men vad gör det? Barn är barn och gillar att bada i alla väder.

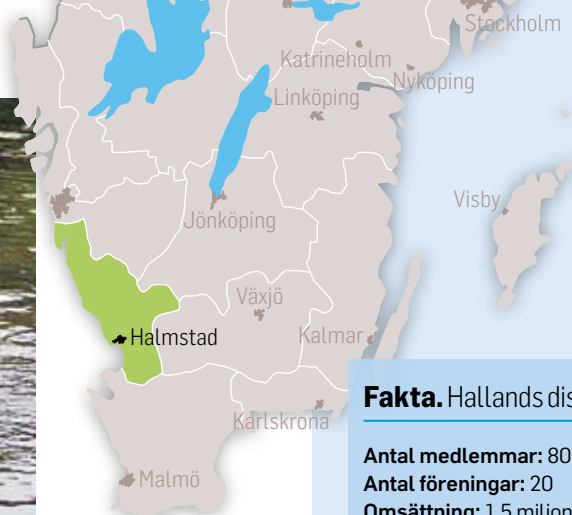
– Det bästa med att vara här? Åh, att paddla kanot och bygga kojor. Och att träffa kompisar, säger Kimi och hackar tänder under sin badhandduk.

Just den här veckan är majoriteten av barnen killar. 10-åriga Amanda är en av kollots tre tjejer. Men att hon är i minoritet tycker hon inte spelar någon roll.

– Äsch, det går bra att vara med killar också, de är okej. Kollot är jättekul oavsett. Ledarna är bra och så får man vara ganska fri. Man kan hitta på lite vad man vill, säger hon och plitar vidare på ett brev som hon

har bestämt ska läggas i en flaskpost som ska få guppa iväg med Nissans strömmar.

Vem vet, en dag kanske den flyter i land i en annan stad eller i ett annat land? ■

Fakta. Hallands distrikt

Antal medlemmar: 800

Antal föreningar: 20

Omsättning: 1,5 miljoner. Lika mycket omsätter bingoverksamheten.

HALLÅ DÄR!

Ulf Johansson

Distriktsordförande Hallands distrikt

Hur ser medlemsrekryteringen ut i distriktet?

Medlemsantalet ligger ganska stabilt. Men många är gamla och visst borde vi värva fler medlemmar. Men det är väldigt svårt att få föreningarna att aktivera sig och gå ut och värva.

Många kör på med traditionell mötesverksamhet.

Vilka utmaningar står distriktet inför?

Vi behöver förstås värva fler medlemmar och rekrytera människor som vill engagera sig, gärna föräldrar. Vi hoppas att kollektverksamheten på Laxön ska kunna generera fler engagerade medlemmar. Laxön är för övrigt en utmaning i sig; att få verksamheten att växa och blomstra. Ön har massor av potential. Vi hoppas exempelvis kunna arrangera danskvällar här. En annan utmaning är få föreningar att jobba med utvecklingsplaner, lokalpolitik - och att de lär sig nya sätt att tänka. Ekonomi är ett annat område vi behöver lära oss mer om. Vi vill ha ekonomikurser för att bland annat hitta nya inkomstkällor. Vi har ju vår bingoverksamhet som omsätter cirka 1,5 miljoner. Men vad finns det mer vi skulle kunna göra?

Vad är på gång i höst?

Vi kommer att ha en knytkonferens i samband med höstupptakten. Vi kommer också att satsa på medlemsvärning i samband med Kulturnatta i september. Vi kommer även att värva i Unnaryd och på torget i Varberg.

Ulf Johansson.

WENDELSBERG UTBILDAR STÖD TILL BARNEN

Nästan **400 000 barn i Sverige lever i missbruksfamiljer** men enligt Junis rapport får endast 1,5 procent av dem hjälp i stödgrupper. Wendelsbergs folkhögskola utbildar personer till stödgruppleddare för att fler ska kunna starta grupper.

TEXT OCH FOTO LINN HEIEL EKEBORG

I slutet av februari samlades sju deltagare på Wendelsbergs folkhögskola för den andra fysiska träffen på skolans stödgruppleddarutbildning. De pratar mycket om konflikthantering, hur man hanterar konflikter i gruppen och ledare emellan. De har även fått rita egna försvarsmasker på papperstallrikar. Det är ett ansikte som försvarar utåt när man inte vågar visa vad man egentligen känner.

Barbro Henriksson är, tillsammans med folkhögskoleläraren Björn Lanefelt, lärare på utbildningen. Hon har en lång erfaren-

het som stödgruppleddare och har arbetat som bland annat psykiatrisk arbetsterapeut på avdelningar för beroende personer. Längre var hon engagerad i Ersta

Vändpunkten, den första organisationen i Sverige för anhöriga till beroende.

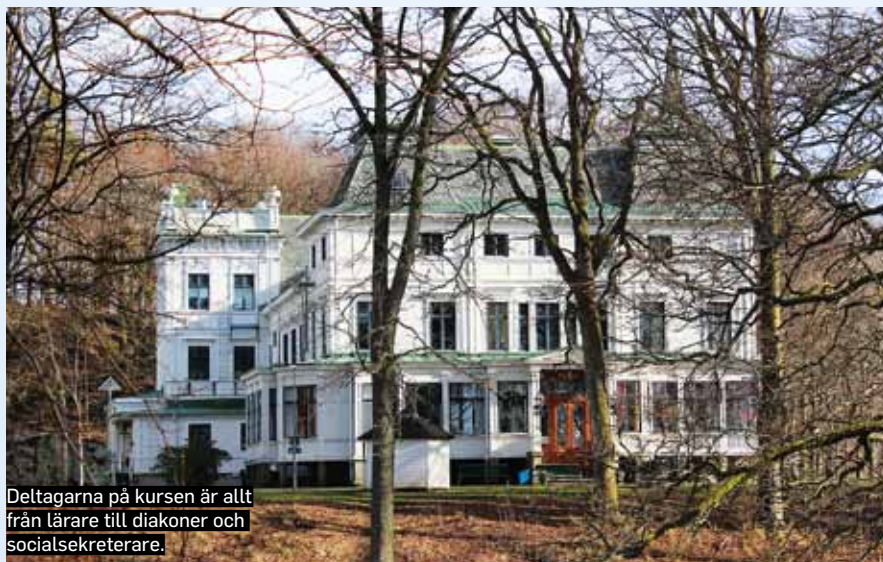
– Utbildningen på Wendelsberg vänder sig till de personer som har en önskan att stödja barn till missbrukare. Helst ska deltagarna vara över 25 år och ha erfarenhet av gruppverksamhet med barn och ungdomar. Ska man ha ansvar för en grupp är det viktigt att personerna är och betraktas som vuxna människor, säger Barbro.

Olika bakgrund

Deltagarna på utbildningen har genom åren haft olika bakgrund. Det finns allt från lärare, socialpedagog och kurator till

"Man kan inte ha en stödgrupp i sitt eget vardagsrum."

BARBRO HENRIKSSON

Deltagarna på kursen är allt från lärare till diakoner och socialsekreterare.

Försvarsmaskerna som deltagarna i utbildningen fick prova på att göra är en övning tagen ur Junis barnprogram.

socialsekreterare diakoner och folk från IOGT-NTO-rörelsen.

– Det är personer som möter barn i sitt yrke och som vill veta mer om stödgrupper. Deltagarna som går utbildningen behöver ha en huvudman i bakgrunden. Det är viktigt, för man inte kan ha en stödgrupp i sitt eget vardagsrum, säger Barbro.

Utbildningen är i samverkan av Nätverket de Glömda barnen i Västra Götaland, NBV Väst och Wendelsberg och består av två delar, en teoretisk och en praktisk. Den teoretiska delen är 15 veckor lång och är på distans med tre närträffar på Wendelsbergs folkhögskola. En närträff pågår i tre dagar och då är det intensivt arbete som gäller. Vissa dagar jobbar deltagarna från halv nio till åtta på kvällen.

– På träffarna pratar vi om hur man gör i en stödgrupp. Vi har mycket lekar och praktiska övningar. Mellan träffarna får deltagarna uppgifter att göra. Det kan vara att till exempel gå på öppna möten för alkoholister, AA-möten. Sedan är det en hel del litteratur att läsa, säger Barbro.

Många aha-upplevelser

Anneli Alfredsson från Lidköping och Eva Wählander från Kungsbacka är två av deltagarna på kursen. Trots att kursen inte pågått i mer än en månad tycker de att de har lärt sig mycket och fått många aha-upplevelser.

– Vi pratar om hur man kan använda lekar och olika strategier för att nå barnen, säger Eva.

Hon är simfröken och barnskötare och

Anneli Alfredsson och Eva Wählander.

insett att det finns barn som behöver hjälp, något som hon vill bidra till. Anneli jobbar som fritidspedagog och hon tycker det är viktigt att jobba med barn i grupp.

– De måste känna att de inte är ensamma, att det finns fler. De har ofta burit på en stor hemlighet, säger Anneli.

Efter den teoretiska delen kan man köpa handböckerna Junis barnprogram och UNF:s ungdomsprogram för att kunna starta en egen stödgrupp. Vissa personer går bara den teoretiska delen, men de flesta fullföljer även den praktiska utbildningen. Då har man en stödgrupp för barn eller ungdomar och ledarna får handledning av Barbro under första terminen.

– Av de vi har utbildat har ca 75 procent startat egna grupper eller gått in i befintlig verksamhet, säger hon.

Bra med samarbeten

Utbildningen fick fram till hösten 2011 pengar från Länsstyrelsen i Västra Göta-

"De måste känna att de inte är ensamma, att det finns fler."

ANNELI ALFREDSSON

land och då riktades kursen till folk i regionen. Den här terminen har de fått pengar av Folkhälsoinstitutet vilket ger en större geografisk spridning på deltagare.

Barbro tycker att kommunerna har ett ansvar över att det ska finnas stödgrupper för barn, men hon tycker att det är bra att även andra organisationer startar grupper.

– En del familjer kan ha lättare att söka upp ideella organisationer. De har kanske dålig erfarenhet av kommunen och socialen och är lite rädda. Då är det lättare att gå i stödgrupp som en annan organisation håller i, säger hon.

Enligt Barbro bör kommunen finnas med på ett hörn när det gäller stödgrupper, och hon förespråkar samarbeten mellan kommun och andra organisationer eftersom kontaktnätet blir större.

– Det är lättare att rekrytera folk till grupper om man är flera organisationer med olika kontaktnät. Då når man fler barn. ■

MARKS KOMMUN FORTSÄTTER ATT KÄMPA

Tack vare Wendelsbergs stödledarutbildning finns det nu **gruppverksamhet för ungdomar i Marks kommun**. Och även om det är svårt att rekrytera folk så fortsätter de att kämpa.

TEXT OCH FOTO LINN HEIEL EKEBORG

Lisette Dagefors och Gunilla Karlsson är ledare för stödgruppen Gläntan som startade i Kinna under våren 2011. De har gått stödledarutbildningen på Wendelsbergs folkhögskola. Lisette jobbar som pastor på deltid i Elimkyrkan och behövde något socialt projekt för att få mer arbetstid.

– Jag tänkte på barn till missbrukare eftersom jag själv har den uppväxten. Och i Mark fanns ingen sådan verksamhet, säger hon.

Svårt att nå fram

Trots att Lisette och Gunilla informerar om gruppen på socialtjänsten, skolor och ungdomsmottagningar så är det svårt att hitta folk. Det krävs mycket av ungdomarna för att våga ta kontakt och de måste inse att de skulle ha nytta av hjälp.

– Det kanske är svårt att förstå varför man behöver gå i samtal. Det är många

Gunilla Karlsson och Lisette Dagefors.

barn och ungdomar som skulle behöva gå i stödgrupp, men som man aldrig når. Många barn tar på sig skulden själva, säger Lisette.

Men barn till missbrukare finns överallt även om stödgrupperna inte når dem. Lisette och Gunilla tycker att det är frusterande att man inte får tag på dem, men

att det är det som gör att de fortsätter att kämpa. Inför våren hade de kontakt med 8-10 personer, men bara en kom när gruppen startade.

– Det tar tid att nå ut till folk och bygga upp kontakter. Vi kan inte ha en grupp med bara en person, men det kanske hjälper för den personen att hon har fått kontakt med oss och det är en bit på vägen, säger Gunilla.

Nya synsätt

Lisette och Gunilla gick stödledarutbildningen på Wendelsberg 2010 respektive 2011. De har blivit utbildade i olika program som riktar sig för barn och ungdomar mellan 9 till 19 år. Utbildningen har betytt väldigt mycket för de båda.

– Jag som inte har någon bakgrund med alkoholism i familjen såg plötsligt saker på andra sätt. Jag har jobbat med barn i 35 år men då pratade vi aldrig om att folk kunde ha alkoholiserade föräldrar och att det kunde påverka barnet, säger Gunilla.

Elimkyrkan är en del av Evangeliska frikyrkan och har funnits i Skene sedan 1898, men Gläntan är ingen religiös grupp och har inte sina träffar i kyrkan.

– Det finns ett tema om andlighet så vi pratar lite om religion, men inte ur ett kristet perspektiv. Vi tänker lite som de gör i Anonyma Alkoholister, att hitta lugnet och meningsfullhet, säger Lisette.

Lisette betonar att det är viktigt med hoppfullhet och att det är något som de försöker förmedla på träffarna.

– En förälder kan få hjälp med missbruk men oavsett om de får det eller inte så är det viktigt att barnen själva hittar något hopp. De måste förstå att det finns hopp om att allt kan bli bättre. ■

"Många barn och ungdomar skulle behöva gå i stödgrupp."

LISETTE DAGEFORS

Mee-Yeair är 12 år och har bott hos VCDF sedan hon var fem. Tack vare dem har hon fått gå i skolan och har nu börjat i högstadiet.

VÄRLDENS BARN-KAMPANJEN: SÅ FUNGERAR DET

Nu är det hög tid att planera för årets insamling.

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN** FOTO **JOHAN BENGTTSSON**

Nu är det snart dags för den årliga insamlingen till Världens Barn. De stora insamlingsdagarna är den 6 och den 13 oktober – men arbetet startar förstås tidigare. IOGT-NTO medverkar som vanligt, men under 2013–2014 kommer man inte att vara en av de organisationer som ingår i kärntruppen.

Det innebär att IOGT-NTO inte per automatik får en viss procent av insamlade pengar till vår internationella verksamhet, utan måste söka pengar ur en särskild pott. Men det bekymrar inte Per-Åke Andersson, programsekreterare på IOGT-NTO rörelsens Internationella Institut.

– IOGT-NTO är duktiga och förra året fick vi fem procent av insamlade pengar. Att vi kommit upp i en så pass stor andel beror på att vi ställer mycket folk på fötterna runt om i landet. Så ju bättre våra medlemmar är på att engagera sig i Världens Barn-insamlingen, desto större andel går till vårt internationella arbete. Från början hade vi tre procent, men med medlemmarnas hjälp har vi alltså nått fem

procent vilket i pengar innebär cirka tre miljoner kronor.

Men under de två kommande åren blir

"IOGT-NTO är duktiga på att samla in pengar."

PER-ÅKE ANDERSSON

det alltså inga garanterade pengar utan IOGT-NTO får söka medel ur den allmänna potten, som utgör 25 procent av insamlade pengar. Om Världens Barn samlar in 80 miljoner kronor blir det alltså 20 miljoner i den allmänna potten att söka från.

– Under 2012–2013 har vi finansiering för vårt profilprojekt barnhemmet VCDF i Thailand samt fyra andra projekt, tre i Östafrika och Khmer Youth i Kambodja, genom den procentsats vi har rätt till. Senare i år kommer vi att söka för ytterligare projekt för 2013 ur den allmänna potten, liksom inför 2014. 2015 kommer vi åter att tillhöra kärntruppen, säger Per-Åke Andersson. ■

Fakta. Världens Barn

- Världens Barn-kampanjen har funnits i 14 år och har dragit in mer än en miljard kronor till behövande barn. Förra året drog Sverige in 80 miljoner. 40 000 frivilliga engagerade sig i insamlingarna.
- 22 organisationer deltar, varav femton (som roterar) är fokusorganisationer som automatiskt får minst tre procent av insamlade medel.
- De stora insamlingsdagarna är lördagen den 6 oktober och lördagen den 13 oktober.
- Så här gör du om du vill att din förening ska delta: kontakta regionsamordnaren (RS) i ditt län. Det går också att beställa material genom Per-Åke Andersson, Världens Barn-ansvarig på IOGT-NTO:s Internationella Institut. Han nås på 0733–72 63 17 eller per-ake.andersson@iogt.se

HALLÅ DÄR!

Caroline Wennergren,

medlem och aktuell med projektet "Adopterad"

Berätta om "Adopterad"!

Det är ett 50 minuter långt program med mig och en pianist, där jag varvar sång och prat. Låtarna jag sjunger handlar om glädjeämnen

FOTO: URBAN JÖREN

och svårigheter med att vara adopterad. I mitt fall förstärkt av att jag var 5 år när jag kom och att jag har både dyslexi och dyskalkyli. Jag tror många kan känna igen sig, inte bara barn utan även

föräldrar och andra vuxna. Jag har tillsammans med min familj skrivit en bok som handlar om detta.

Vad har du gjort sedan din medverkan i Melodifestivalen 2005?

Mitt första album släppte jag direkt efter och det sålde guld. Jag var sedan med i Christer Sjögrens "Show Me Vegas" på Rondo i Göteborg och på Hamburger Börs under ett helt år.

Sommaren 2006 var det Diggiloo-turné. Jag har medverkat med sång på flera olika album, t.ex. med Triple and Touch i samband med deras Aids-projekt i Sydafrika.

Förra sommaren gav jag ut ett nytt album med 30- och 40-talsjazz och sjöng några låtar därifrån på Allsång på Skansen.

Vad gör du just nu?

Jag jobbar med att samla material till min nästa skiva och som det ser ut, så kommer den att gå lite mer åt det "souliga" hållet.

Hur länge har du varit nykterist?

Jag har varit nykterist i hela mitt liv. Naturligtvis påverkad av att ha vuxit upp i en helnykter familj. Men jag har tagit aktiv ställning mot alkohol och andra droger. Jag tycker att livet är tillräckligt spännande som det är och alkohol och andra droger för så mycket elände med sig.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

TEATER

Stark och gripande pjäs

Håpas du trifs bra i fängelset
Av Susanna Alakoski
Dramatisering av Nanny Nilsson
Regi: Peter Parkrund,
Producent: Linda Skugge
Urpremiär på Teater Brunns-
gatan Fyra den 5 september

TEATER När skådespelaren Nanny Nilsson läste Susanna Alakoskis bok "Håpas du trifs bra i fängelset" blev hon så berörd att hon ville ge den en plats också på scenen. Tillsammans med regissören Peter Parkrud har hon under året som gått jobbat fram manuset. Nanny står ensam på scenen med en stark och gripande monolog.

– Alakoski skriver så konkret och mångbottnat om den kamp som utspelar sig i Anni att det är svårt att värja sig. Hon vill bli fri från sitt förflutna, samtidigt som hon söker förklaringar. Det är så på korset hur det kan vara, komplicerat och svårt. Å ena sidan vill Anni ta hand om sin bror Sami. Å andra sidan vill hon bli fri och leva sitt liv, säger Nanny Nilsson som har valt att

Nanny Nilsson

lyfta fram det tragikomiska i historien.

Pjäsen kommer att spelas under hösten på Teater Brunns-gatan Fyra i Stockholm. Därefter kommer den att turnera. Pjäsen vänder sig till vuxna, men också till ungdomar och tanken är att spela på skolor. Eventuellt kan man efter pjäsen diskutera de svåra frågor kring

missbruk och om att vara barn till missbrukare som pjäsen tar upp.

– Men det här är i första hand tänkt att vara konstnärlig upplevelse, säger Nanny Nilsson.

En pjäs med samma namn kommer senare i höst och under nästa vår att spelas i Riksteaterns regi.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOK

Spännande om besatthet

■ **Den sista akten**
Mari Jungstedt
Albert Bonniers Förlag

BOK Under Almedalsveckan i Visby hittas journalisten Erika brutalt mördad. Dådet väcker uppståndelse, inte minst för att polisen misstänker att det handlar om ett rasistdåd. Erika var nämligen gift med en svart man och dessutom engagerad mot rasism. Men det visar sig snart Erika hade en utomäktenskaplig relation med en mycket yngre man, Felix. Och för den

här mannen - skådespelare på Romateatern - var Erika inte den enda. I vartannat kapitel får vi följa en gift kvinna som blivit förälskad i, och så småningom besatt av, Felix. Kriminalkommissarie Knutas och kollegan Karin Jacobsson har fullt upp med att lösa mordet, som visar vara mer svårlöst än de kunnat ana. Och när ytterligare en person hittas död står det klart att det ligger något annat än politik bakom motivet.

FOTO: ALBERT BONNIERS FÖRLAG

Som alltid i Mari Jungstedts underhållande och lättlästa deckare är polisernas inbördes relationer och spirande kärlek nästan lika spännande som själva mordgåtan. "Den sista akten" är en riktig bladvändare, så som en god deckare ska vara.

Även om den kanske inte sticker ut nämnvärt bland alla andra deckare som ges ut. Men slutet överraskar trots allt, ett plus i kanten där.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOOK

FOTO: ALBERT BONNIERS FÖRLAG

Intensivt om de som ingen såg

■ **Havsmannen**
Carl Johan Vallgren
Albert Bonniers förlag

BOOK Scenerna bränner som fosfor i hjärnan på mig. Bilderna från skogsdungen, nära skolan men helt utan vuxennärvaro: här regerar de elakaste, de mest hänsynslösa och offret är den redan utstötta, en liten lillebror, med kantstötta glasögon och otvättat hår. Hunsad hemma, hunsad i skolan. Det är Robert. Han och

hans storasyster Nella är huvudpersonerna i Carl Johan Vallgrens nya roman *Havsmannen* (Albert Bonniers förlag). Genom Nellas perspektiv möter vi verkligheten, och den gör så ont, är så utstuderat grym att jag då och då får lägga ner boken, andas lite extra djupt och tänka på vackra stränder och kluckande vågor. För ondskan som barn, särskilt de som ingen ser och ingen bekräftar, kan vara infernalisk ibland.

Tiden är 70-tal och mammorna

är hemma och tar om hand, pap-porna jobbar. Men inte Robert och Nellas föräldrar. Deras liv håller inte ihop, pappa sitter i fängelse och mamma dricker. Nella får axla rollen som förälder, något hon gör med en kärlek så varm att man som läsare ibland får svårt att svälja av ömhet. Nella stjälar mat till frukost, stjälar nya fina byxor till sin bror och åter girigt av skolbespisningens varma mat. Och håller så mycket det bara går ett vakande öga över sin mobbade lillebror.

Vallgren målar med intensiv närvaro upp en bild av ett sjuttio-tial där ingen såg, ingen hörde barnen, de mest utsatta. Gör något vill man som läsare skrika till de vuxna som fysiskt finns där runt de två barnen.

Men så möter Nella Havsmannen, och tro det eller ej, men han gör något. Vad eller vem han är vill jag inte avslöja men ja, ni bara måste läsa den här boken. Det är en saga i en värld där sagorna egentligen tagit slut.

HANNA NOLIN

MISSA INTE!

1 TEATER Riksteaterns *B.U.S. Brun utan Sol*, med Blossom Tainton, Gladys del Pilar, Vivian Cardinal, Kayo Shekoni och Francesca Quartey. Fartfylld show och livemusik, men också personliga betraktelser av vad det är att vara kvinna i dag; om sexualitet, hudfärg och tvåsamhet bland mycket annat. Turnépremiär i november.

2 POCKET "Priset man betalar" av Lionel Shriver. Så otroligt bra och välskrivet att man häpnar. Shep Knacker har hela livet gnetat och sparat för att vid 50 kunna bosätta sig utomlands tillsammans med hustrun Glynis. Men just när det börjar bli dags blir Glynis svårt sjuk och alla planer ställs på ända. Läs den!

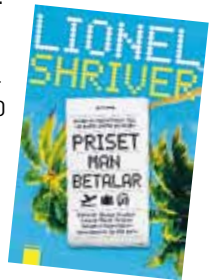

FOTO: PETER KNUTSON

BOOK

Tänkvärt om att lära av livet

■ **Ingenting är möjligt**
Benny Haag
Albert Bonniers förlag

BOOK Skådespelaren Benny Haag kan numera också titulera sig författare. *Ingenting är möjligt* är hans andra bok. Och den är riktigt bra. Redan efter första meningen är jag fast.

Enligt titelbladet handlar boken om tre livsavgörande misslyckanden. Det är en märklig formulering. De händelser boken beskriver är alla livsavgörande. Usla recensioner med en nedlagd Dramatenpjäs som följd, är ett misslyckande, men svår sjukdom och alkoholism hör knappast dit. De flesta drabbas någon gång i livet av hårda smäl-

FOTO: ALBERT BONNIERS FÖRLAG

är upplyftande läsning.

Eftersom de tre händelserna ligger långt ifrån varandra i tid skildrar boken i princip hela Benny Haags liv. Han beskriver insiktsfullt hur hans uppväxt påverkat honom att bli den han är. Med en rysning känner jag igen hans beskrivning av sjuttio-talet. "Alla skulle vara lika; inte lika bra, utan lika dåliga". Samtidigt har Benny Haag en känsla av att aldrig duga i sin fars ögon,

lar. I bästa fall lär vi oss något av dem, som Benny Haag. Han reser sig varje gång och låter livet ta en ny riktning. Det

att aldrig räcka till.

Alkoholen är det trauma som ligger närmast i tid. Det märks. Här finns mer ilska och mindre distans. Han är arg för att vi är så undfallande när det gäller alkohol. Han är arg på den som dricker för mycket och vill säga "skärp dig, sätt stopp". Då tänker jag att det var precis vad Benny Haags hustru försökte säga honom vid ett flertal tillfällen, utan resultat.

Det är inte så enkelt, även om det mesta går. Vilket leder till en reflektion kring valet av titel. När boken är utläst har man en känsla av att väldigt mycket är möjligt, kanske inte allt, men långt ifrån ingenting.

EVA EKEROTH

3 FILM "Lawless" som utspelar sig under förbudstiden i USA och är den sanna berättelsen om bröderna Bondurant – fräcka och orädda unga spritlangare som kom att bli legendariska brottslingar. Men bland andra Shia LeBeouf och Jason Clarke. Premiär i mitten av september.

FOTO: THE WEINSTEIN COMPANY

Sven-Åke Sjödin

Hur länge har du varit medlem?

– Jag kom med i SGU 1967 och blev ordförande i UNF-föreningen 1971. I mitten av 1970-talet och fram till 1986 var jag ledamot i UNF:s distriktsstyrelse. Sedan 1987 har jag varit omväxlande kassör och ordförande i IOGT-NTO-föreningen i Kramfors och just nu är jag ordförande. Mellan 2005 och 2011 var jag ledamot i IOGT-NTO:s valberedning centralt.

Du har även varit anställd av IOGT-NTO.

– Ja, jag arbetade som kretsinstruktör med inriktning på junior- och UNF-verksamhet åt Örnköldsvikskretsen i ett år 1976–1977. Sedan blev jag anställd av Västernorrlands distrikt 1981. Där blev det bland annat arbete med UNF-verksamhet, ekonomi- och lotterifrågor samt fastighetsfrågor.

Du är också politiker.

– I Kramfors kommun är jag kommunfullmäktigeledamot och är valnämndens ordförande. Inom landstinget Västernorrland sitter jag i landstingsfullmäktige och är ledamot i Hälso- och sjukvårdsnämnden.

Nu driver du dessutom ett personligt ärende mot din egen kommun.

– Ja, och bakgrunden är att jag är rullstolsburen och behöver ledsagare bland annat när jag ska flyga. Jag tar mig inte upp och ner i flygplansstolen, och klarar inte heller av toalettbesök ombord. Kommunen menar, att det finns handikapptoaletter på flygplatserna och att jag bör kunna klara resorna utan toalettbesök. Diskriminerande! Jag överklagade kommunens beslut och fick rätt i förvaltningsrätten. Men nu har kommunen överklagat beslutet till kammarrätten. Jag tolkar det som att man vill ha ett prejudicerande utslag. Får jag rätt i kammarrätten vet även andra kommuner vad de har att rätta sig efter.

På ditt visitkort står "Tillgänglighetskonsult." Vad döljer sig bakom den titeln?

– Jag jobbar i byggsektorn och granskar byggnader och offentlig utemiljö, både fysiskt och på projekteringsstadiet. Därefter skriver jag rapporter om vad som bör göras för att tillgängligheten ska bli bra. I plan- och bygglagen finns inskrivet att byggnader och offentlig utemiljö ska vara "tillgänglig och användbar för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga." Som exempel kan nämnas att när Coop nyligen byggde en ny livsmedelshall i Kramfors visade det sig att två utrymningsvägar inte var användbara för rullstolsburna vilket fick åtgärdas. Ofta är det okunskap som gör att det blir fel, men jag stöter också på rena tjurskallar bland ansvariga.

TEXT OVE ANDERSSON FOTO JONAS FORSBERG

NAMN: SVEN-ÅKE SJÖDIN
ÅLDER: 57

FAMILJ: SINGEL

BOR: I EGET HUS I DYNÄS
NORR OM KRAMFORS

YRKE: TILLGÄNGLIGHETSKONSULT

"Jag stöter på
rena tjurskallar
bland ansvariga."

Känner du någon
som borde bli
månadens medlem?

TIPSA OSS på
accent@iogt.se eller
Accent, Box 12825,
112 97 Stockholm

Dags att söka!

I höst är det dags att söka bidrag för Vit Jul-aktiviteter!

Mellan den 3 september och 4 november 2012 har föreningar, kretsar och distrikt möjlighet att söka **aktivitetsbidrag** för Vit Jul 2012.

Lite längre fram i vår kommer ett föreningsutskick med riktlinjer och information om hur ni ansöker. Kring den **16 november** meddelas dem som beviljats aktivitetsbidrag.

Kampanjperioden 2012 pågår mellan den 13/12 och den 6/1 2013.

9-11 NOVEMBER

Verksamhetsforum

TOLLARE FOLKHÖGSKOLA

Forumet är tillfället där du träffar **IOGT-NTO:are** från hela landet under en inspirerande helg för att **lära och umgås**. Du kommer att kunna ta del av och delta i föreläsningar och samtal i olika alkohol-politiska frågor, vårt sociala arbete, nya förebyggande metoder och vårt internationella arbete.

Vi erbjuder föräldrar att ta med sina barn. Under föreläsningar och seminarier erbjuds aktiviteter för barn från 5 år upp till 12 år. Deltagaravgift för vuxen från **1 000 kr/vuxen**, barn 5-17 år betalar 100 kr.

Läs mer på www.iogt.se/utbildningar.

Förbundsordföranden. Anna Carlstedt

Almedalen är Sveriges största politiska mötesplats

Ett gigantiskt lagarbete

En av alla bra saker IOGT-NTO gjort i sommarsverige är att delta i Almedalsveckan på Gotland. Extra roligt var det att vi, tillsammans med en rad systerorganisationer inom nykterhetsrörelsen, utsågs till "Hetast i Almedalen", med vår drink som gjorde succé.

Almedalen i stort finns det många åsikter om! Min gode vän och förebild Bengt Göransson (fd kulturminister, nu bland annat vass debattör och stolt vaktmästare i ett av IOGT-NTO:s ordenshus) tycker att Almedalsveckan är tämligen poänglös. Han åker inte ens dit fast han ofta är på Gotland just den veckan. När vi resonerat om saken menar han att det inte är där politiken formas, och att det inte är där vi kan få ut vårt budskap. Jag kan gärna ge Bengt Göransson rätt (som ofta!) i att Almedalsveckan kanske inte alltid är platsen om man vill nå ut effektivt med sin sak, eller ens om man vill synas: Utöver allt annat var det 1 800 seminarier i år, som slogs om uppmärksamheten.

Men det går inte att komma ifrån att Almedalsveckan har utvecklats till att bli Sveriges största politiska mötesplats. Här finns offentlig sektor, näringslivet, media och föreningsliv. Alla arrangemang under veckan är kostnadsfria och öppna

för alla. Detta är världsunikt, vad jag vet. Det är häftigt att se när en av våra ideellt arbetande medlemmar inser att hon står bredvid en minister på ett seminarium, och spontant kan börja prata om ett bra uteliv för unga med henne. Eller när folk väller in på IOGT-NTO:s glassmingel en sen, ljum kväll och tycker att det är mysigare än näringens trötta rosémingel. Närheten till våra politiker är något typiskt svenskt vi skall vara rädda om, och under Almedalsveckan är de ännu närmare!

Och visst kan vi nå ut, även denna märkliga sommarvecka i Visby. Särskilt om vi jobbar som vi brukar, med hederliga folkrörelsemetoder och många människor som vill förändra världen.

Men vad krävdes då för att utses till "hetast i Almedalen"? Varken rosévin, kändisar, en stor PR-apparat eller politiska skandaler. Folkrörelser mot droger – där ett antal organisationer inom nykterhetsrörelsen ingår – hade istället ett brett samarbete i Almedalen under paroller som "Ta en drink till" och "Party är Politik". Bakom utnämningen ligger ett gigantiskt lagarbete av människor av alla möjliga former och färger som lyckats samlas kring nykterheten som idé. Vi vill ha ett bra, hett och nyktert uteliv. Och vi tror på folkrörelsen som en kollektiv utvecklingskraft.

Att Almedalsdrinken utsågs till hetast i Visby betyder också att det finns en nykter trend. Och att nykterhetsrörelsens arbete uppskattas och uppmärksammas. Vi lyfter inte bara baksidorna av alkoholen, utan också alla uppsidor med att vara nykter. Initiativtagarna bakom drinken var ett nätverk av organisationer som alla arbetar med att lyfta alternativ till alkoholnormen. Almedalsdrinken – framtagen för oss av bartender Örjan Åstrand – föddes under politikerveckan i Visby för att allt fler vill dricka gott utan alkohol. Men det är mycket kvar av sommaren! Gå gärna in på hemsidan almedalsdrinken.se och följ receptet hemma. För de flesta av oss har säkert sommaren varit en blandning av sorger och glädjeämnen och vi kan ha olika skäl att höja ett glas med en festlig, alkoholfri dryck. Själv höjer jag mitt för alla stolta, fantastiska medlemmar som gjort skillnad i stort och smått i sommar: I värvningsinsatser, som goda medmänniskor, som nyktra en dag i taget, som fina förebilder, som ledare, som möjliggörare. Tack för att du finns med i IOGT-NTO!

Anna Carlstedt

GAMBIA SENEGAL

12-27 feb. 2013

En resa där vi kombinerar sol och bad med upplevelser och där vår svensk/gambianska reseledare tar dig med till platser lite bortom turisststråken och till människor i deras vardagliga miljöer. Du får uppleva säregna natur och exotiska miljöer med ett annorlunda djurliv samt långa badstränder med möjlighet till härliga bad

Vill du veta mer?

Kontakta SOBER-resor,
Rotevägen 2 433 69 Sävedalen,
Tel. 031-26 53 30, eller 070-345 55 09
E-mail: soberesor@telia.com,
så sänder vi information.

SOBER
RESOR

www.soberesor.se

Istället för en blomma?

IOGT-NTO:s internationella arbete har tagit fram ett gåvobrev som ni kan ge bort vid uppvaktningar.

Ring **08-672 60 43** för mer information.

Läger- eller kursgård? Camping eller vandrarhem?

Vi har prisvärt boende i alkoholfri miljö
Besök Kristna gårdar och hotell

kgh.nu

Du vet väl att din förening kan teckna
gåvoprenumerationer till människor,
företag eller institutioner som
borde läsa Accent?

Föreningen betalar 175 kronor per år och prenumeration.

Hör av er till Medlemsservice på 08-672 60 38
eller medlemsservice@iogt.se.

accent

IOGT-NTO INFORMERAR

www.iogt.se • www.sobernet.nu • 08-672 60 05 • info@iogt.se

VÄRLDENS 6 & 13 OKTOBER BARN

I oktober är det dags igen för Världens Barn. De stora insamlingsdagarna är lördag 6 oktober och lördag 13 oktober. Insamlingen har genom åren bidragit till att våra partnerorganisationer i Östafrika och Sydostasien kunnat bygga upp, utveckla och driva en rad projekt för utsatta barn och ungdomar.

I varje distrikt har Världens Barn en regionsamordnare som kontakter din förening för att få igång insamlingsarbete i er kommun. Du/Ni som varit med förut vet att det är mycket trevliga upplevelser och positiv feedback på att vara med i insamlingsarbetet! Du/Ni som inte varit med förut, ta kontakt med regionsamordnaren (RS) i ert län. Lista finns på iogt.se.

Vid frågor kontakta Per-Åke Andersson på telefon 0733-72 63 17 eller per-ake.andersson@iogt.se.

2-miljonerspotten ännu öppen för ansökningar

IOGT-NTO har en pott pengar som man kan söka för lokala utvecklingsprojekt inom IOGT-NTO. De prioriterade områdena är Medlemsengagemang, Medlemsvärning, samt Alkoholpolitik. På vår hemsida iogt.se/projektbidrag kan ni läsa mer om kriterier för att söka, samt hur man söker. Sista ansökningsdag är den 30 september.

Värva på centralstationer

IOGT-NTO kommer i år att finnas på Göteborgs centralstation den 17–23 september och på Stockholms centralstation den 24–30 september för att visa upp IOGT-NTO och värva nya medlemmar. Om du är en person som vill vara med och berätta om vår organisation och värva nya medlemmar, så kan du nu ansöka om att få hjälpa till. Skicka din ansökan till Robert Lindh (robert.lindh@iogt.se) eller Winnie Blom-Jensen (winnie.blom-jensen@iogt.se) snarast.

5 sätt att engagera dig

- Värva en medlem till IOGT-NTO
- Ha ett IOGT-NTO-märke på dig
- Maila en riksdagspolitiker om tv fri från alkoholreklam
- Gå studiecirkeln Alkokoll via NBV
- Berätta på sociala medier att du är medlem i IOGT-NTO

MISSA INTE PUMPEN!

Frågetävlingen *Pumpen* arrangeras i år den 15 november. I år finns flera nyheter. Läs mer om tävlingen på iogt.se/pumpen. En inbjudan dyker även upp hos alla IOGT-NTO-föreningar inom kort. Sista dagen att anmäla lag är den 22 oktober.

Våga fråga!

Under oktober månad kommer IOGT-NTO över hela landet att ha en stor värvarmånad – *Våga fråga!* Detta är en del i målet att värva 4 000 nya IOGT-NTO:are under 2012. Det är nu dags att börja planera vad ni ska göra i er förening, krets eller distrikt, så vi alla hjälps åt att nå ut till fler, och att värva nya medlemmar.

Behöver ni tips och idéer? Kontakta i så fall Robert Lindh (robert.lindh@iogt.se) eller Winnie Blom-Jensen (winnie.blom-jensen@iogt.se).

Arbete mot cannabis

Lär dig argumentera mot cannabisförespråkarna! Boka in en föreläsare och workshopledare till ett subventionerat pris, i samarbete mellan IOGT-NTO och NBV. Föreläsaren Erik Leijonmarck har också tagit fram en lathund med argument mot cannabis.

Vi har möjlighet att subventionera åtta föreläsningar, så först till kvarn! Kostnaden efter subvention är 1 875 kr för en halvdag, 5 000 kr för en heldag. Resor, mat och ev. logi tillkommer. Kontakta Lina Staav på IOGT-NTO, lina.staav@iogt.se, 0733-72 62 09.

UTBILDNINGAR 2012

Anmälningar till alla utbildningar görs på hemsidan www.iogt.se.

Vill du veta mer om innehållet eller har du andra frågor, se hemsidan, mejla info@iogt.se eller ring 08-672 60 05. I kurskostnaden ingår (om inget annat anges) resa med billigaste färdssätt, mat samt övernattni ng i dubbelrum om kursen varar flera dagar.

7-9 SEPTEMBER:

Värvarkickoff för distriktsteam

Du har väl inte glömt att boka in datumet för höstens värvar kickoff i Stockholm 7-9 september. Tillsammans planerar vi hur vi ska se till att värva massa nya härliga medlemmar till IOGT-NTO.

NÄR OCH VAR: 7-9 september, Saltsjö-Boo utanför Stockholm.

MER INFORMATION OCH ANMÄLAN VIA DITT DISTRIKT.

ANMÄLNINGAR TILL UTBILDNINGARNA GÖRS PÅ HEMSIDAN WWW.IOGT.SE!

28-30 SEPTEMBER:

Kontaktmannaträff för kamratstödsledare

Två personer från varje kamratstödsgrupp/ort i IOGT-NTO-Sverige bjuds in för att träffas och diskutera vårt sociala arbete. Förutom att vi får höra vad som är på gång inom det sociala området så gör vi studiebesök på Möjligheternas Hus och träffa kamratstödet i Södertälje.

NÄR OCH VAR: 28-30 september utanför Stockholm.

KOSTNAD: 500 kr inkl resa och mat

ANMÄLAN: Via iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast 7 september 2012.

28 SEPTEMBER:

Idébytdag om socialt företagande

Under förmiddagen får vi träffa kunniga jurister/revisorer och tillsammans med deltagare från andra organisationer diskutera bl a i vilken form verksamheten bör bedrivas och valet av organisationsform. På eftermiddagen fortsätter vi samtalet om vad detta betyder för IOGT-NTO.

NÄR OCH VAR: 28 september Stockholm

KOSTNAD: 350 kr inkl resa och mat

ANMÄLAN: Via iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast 7 september 2012.

21 OKTOBER:

Skapa ditt dreamteam – valberedningskurs

Vill du påverka din organisation? Ta ett valberedningsuppdrag. Inget är mer strategiskt viktigt för organisationens framtid än valberedningens arbete. Att skapa ett vinnande lag – ett dreamteam, som fungerar tillsammans och har kompetens som gynnar organisationens utveckling.

NÄR OCH VAR: 11 september på Tölle Folkhögskola, Saltsjö-Boo

KOSTNAD: 350 kr inkl resa

ANMÄLAN: Via iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast 20 augusti 2012.

KALENDARIUM

AUGUSTI

25-26..Fördjupad utbildning för distriktsordföranden, startträff, Mölnlycke

SEPTEMBER

3.....Börja sök aktivitetsbidrag för Vit Jul. Sök senast den 4/11.
7-9.....Värvarkickoff, Saltsjö-Boo
8-9.....Nyktra kvinnor kan 2012-2013, träff 1, Stockholm
11.....Fördjupad kurs registeransvariga, Saltsjö-Boo
11-13...Eldsjälsutbildning för lokala seniorer, träff 2, Mölnlycke
12-13...Kurs för administratörer, Stockholm
21.....Accent nr 7 kommer ut
21.....Arbetsledarkurs, Borås
22-23..Distriktsstyrelsesamling, Borås
26-27..Förenings-/kretskonsulentsamling, Saltsjö-Boo

28.....Idébytdag socialt företagande, Stockholm

28-30..Kontaktmannaträff kamratstödsledare, Stockholm

OKTOBER

1-31....Våga fråga! Distriktsvärvarkampanj
5-7.....NBV:s förbunds dagar, Örebro
6.....Gapminderutbildning, Stockholm
15-27..Antilagningskampanj inför Halloween
19.....Accent nr 8 kommer ut
21.....Skapa ditt dream team – valberedningskurs, Stockholm
21.....Skapa ditt dream team – valberedningskurs, Värnamo
22.....Sista anmälan till Pumpen
24-25..Drogfokus, Norrköping

NOVEMBER

1.....Ljusmanifestation till minne av narkotikans offer

9.....Nätverksträff för distriktsordförande, Stockholm

9-11Verksamhetsforum, Saltsjö-Boo

15.....Frågetävlingen Pumpen

16.....Accent nr 9 kommer ut

16-17...Samling distriktsstudieledare, Stockholm

20-22..Eldsjälsutbildning för lokala seniorer, träff 3, Mölnlycke

25.....Internationella dagen mot våld mot kvinnor

DECEMBER

1.....Internationella HIV/aids-dagen
1-13Antilagningskampanj inför Lucia
1-6/1...Vit Jul-kampanj
4.....Ska vi byta grejer med varann? Mölnlycke
5.....Ska vi byta grejer med varann? Saltsjö-Boo
14.....Accent nr 10 kommer ut

GÖR MAN I DANSEN	PI EN RIKTIG RÖRA	Accent Nr 6	TROPISK LILJE- VÄXT
ÄLV I NORR ÄR AN- TILOPER		GER ANKLANG ÄT NAMN	
BATTERI	VIKTIGT I DIET LEVER GLADA AV	KRYP I KRYSS I GRIPS- HOLM	

AVGER BILAR	KORT- SPEL OFÖR- SKÄMDA	SES I EN STAD AV- KYLTS	TA SIG FRAMÅT BAKÅT GLÄNTA	KAN KLIBBA ENGELSK TITEL	VENE- RISK SMITTA FÖRR	SKIV- BOLAG	FÖLJER VÄGEN MODER- NÄRING	FRÅN STAD I ITA- LIEN
BEHÅR- SKAR BOLL RÖRA				MÄRKE I SPRÅKET STRÅL- GLANS				
		MOJÅNG STADS- DEL I STHLM						
UMEA INGÅR I LULEÅ			RAGAD 15 KM N LINDES- BERG		GÖR EN ORRE UPP- SPELTA		PLATS FÖR BARACK	
GÖR RÖN	UT- STRÅLAR STARK VÄRME			SMUTSIG FLOD I ITALIEN	SKA HELST EJ VARA LÖST	GÖR LUGN COOP- MEDEL		
RINGA HEM			MELLAN NIVÅER STRYK- MATT				POPULÄR ORKES- TER	
	DRAR I FÄLT	LINA FÄR PLIKTEX- EMPLAR		SÄVAR OCH RATAN			SÅDANA FÄR MAN (INTE) HÄR	
				NATUR- VÅSEN	EN RIKTIG RIDDARE		SNURRE SPRÄTT	
							STAD VID FINSKA VIKEN	

Kryss och foto: Anders Perstrand

SKICKA IN OCH VINN!

Tjugan-lotter att vinna. Sex lotter vinner förstapristagaren, två lotter vardera får de tio som därefter har tur i dragningen. Skicka in lösningen till Accent, Box 128 25, 112 97 Stockholm, senast 25 september 2012. Märk kuvertet Kryss 6/2012.

NAMN

ADRESS

POSTADRESS

VINNARE NR 4 2012

Första pris, sex Tjugan-lotter: **Matts Berg**, Västerås. Två Tjugan-lotter var vinner **Marianne Wänerskog**, Hällekis, **Herbert Bylund**, Härnösand, **Anne-Marie Schultz**, Vänersborg, **Irene Larsson**, Vetlanda, **Maj-Britt Andersson**, Karlskrona, **Inga-Märta Bergström**, Örnsköldsvik, **Gudrun Ahlgren**, Föllinge, **Inga-Lisa Åsenhed**, Ödeshög, **Mary Carlsson**, Västerhyserum Solgläntan, Valdemarsvik, **Els-Britt Östman Andersson**, Tierp. Accent gratulerar!

LÖSNING NR 4 2012

Accent-kryss nr 4-2012 Lösning										O	H	
										S	J	U
										O	F	T
										A	K	V
										S	N	U
	L			S		S	Ä	N	G	S		G
F	I	N	I	T	O		V	A	T	T	E	N
	B		D	O	M	H	E	R	R	E		S
	E	N		P	R	U	N	K	A	N	D	E
	R	Ä		P	U	S	T	A	N		A	K
D	A	L	L	A	S		Y		S	E	N	I
	L			S	K	U	R	U	P		S	P
	A	T	T		A	V	A	L	O	N		A
A	R	R	E	N	D	E	R	A	R		G	A
	E	O	N		E	N	E		T	U	S	E

Välkommen till IOGT-NTO i Köping

Till hösten startar vi vår fjärde säsong med direktsända operaföreställningar från The Met i New York. I vår salong, enligt många en liten operasalong, tar vi mot bild och ljud via satellit direkt från New York. I samma stund som de berömda operastjärnorna gör entré på Metropolitanscenen så kan vi se det på vår stora filmduk i Köping. Tillsammans med ett perfekt ljud får du den optimala upplevelsen.

Vi kommer att ta emot sju föreställningar från Metropolitan denna säsong varav tre under hösten.

Planera ett besök på tu man hand, eller ordna en resa med föreningen eller distriktet.

Utöver operaföreställningen kan vi ordna med något intressant studiebesök. Naturligtvis ser vi även till att ni får något att äta och dricka under dagen och kvällen.

För andra året arrangerar vi en julkonsert live på vår scen. Förra årets konsert med Lena-Maria Klingvall blev en stor succé. På bara några dagar såldes alla biljetter till två föreställningar.

I år har vi nöjet och glädjen att hälsa vår publik välkommen till julkonsert den 1 december. Årets huvudartister är Sten & Stanley. Det blir två föreställningar under lördagen och kanske även en på söndagen den 2 december om biljettförsäljningen överträffar våra förväntningar. Det kanske kan bli en föreställning med många IOGT-NTO-are på plats?

Digitalt FORUM

Direktsänd opera från Metropolitan i New York

KÄRLEKSDRYCKEN

av Gaetano Donizetti
13 okt kl 19.00

Entré 230:-

Direktsänd opera från Metropolitan i New York

OTELLO

av Giuseppe Verdi
27 okt kl 19.00

Entré 230:-

Direktsänd opera från Metropolitan i New York

AIDA

av Giuseppe Verdi
15 dec kl 19.00

Entré 230:-

FORUM Live

JULKONSERT

live på Forums scen
Lördag 1 dec kl 15 och 19

Elin Jaurings kvartett med Sweet Old Fashion Girls, Jennifer Ulfves, Olivia Strömberg, Mats Brorsson, Måns Brorsson, Markus Olsson och...

Entré 350:-
inkl julsmörgås,
julumust, kaffe,
pepparkaka
i pausen.

STEN & STANLEY

Din biljett på Köpings Turistbyrå 0221-256 55
eller www.digitaltforum.se fr.o.m 26 juni.

IOGT-NTO Forum, Västra Långgatan 2, Köping. Tel 0221-231 10

Posttidning B

Accent, Box 12825

112 97 Stockholm

VAR MED OCH STAKA UT VÄGEN FÖR

FRAMTIDENS IOGT-NTO

MED OSS I HÖST

Under hösten inbjuder vi till **dialogcaféer** runt hela landet för att fånga in tankar och synpunkter till nästa mål och verksamhetsinriktning. **Kul om du vill vara med!**

Sön 16/9 10.00 **TAVELSJÖBADEN**
Mån 17/9 18.00 **FALUN**
Ons 19/9 18.30 **KRISTIANSTAD**
Mån 24/9 18.30 **MALMÖ**
Tis 25/9 18.30 **HELSINGBORG**
Ons 26/9 18.30 **LINKÖPING**
Ons 26/9 18.00 **RONNEBY**
Ons 26/9 18.30 **VÄSTERÅS**
Lör 29/9 09.30 **SUNDERBYN**
Mån 1/10 18.00 **LEKSAND**
Tis 2/10 18.00 **STOCKHOLM**

Tis 2/10 18.30 **HORNSÖGÅRDEN**
Lör 6/10 10.00 **UPPSALA**
Lör 6/10 10.00 **TORSHÄLLA**
Sön 7/10 08.30 **TOLLARE**
Mån 8/10 18.00 **VARBERG**
Mån 8/10 18.30 **MELLERUD**
Tis 9/10 18.00 **HEDEMORA**
Tis 9/10 18.30 **BORÅS**
Ons 10/10 18.30 **ÖREBRO**
Ons 10/10 18.00 **LYNÄS**
Lör 13/10 14.00 **VISBY**

Lör 13/10 11.00 **MORA**
Mån 15/10 18.00 **GÖTEBORG**
Mån 15/10 18.00 **SKILLINGARYD**
Tis 16/10 18.00 **VARA**
Lör 20/10 10.00 **ÖSTERSUND**
Tis 23/10 18.00 **STOCKARYD**
Tors 25/10 18.00 **KARLSTAD**

Kontakta din distriktsexpedition för mer utförlig inbjudan eller gå in på www.iogt.se/dialogcafeer och läs mer. Känn dig välkommen!

